

SLOVENSKI

Izdaja časopisno-izdatniško podjetje SZDL "Naš tisk" - Direktor: Rudi Janžuba - Odgovorni urednik: Sergej Vošnjak - Tiskarna "Slov. poročevalca" - Uredništvo: Ljubljana, Tomšičeva ulica 5, telefon 23-528 do 23-528 - Uprava: Ljubljana, Tomšičeva 5/II, telefon 23-522 do 23-524 - Oglasni oddelki: Ljubljana, Kardeljeva ulica 4, telefon 21-894, za ljubljanske naročnike 20-163, za zunanje 21-822 - Poštni predal 29 - Tekoči račun Narodne banke 601-74-163 - Mesna naročnina 200 din

Poročevalac

PRVA IZDAJA

Jugoslovanska delegacija v ZDA nadaljuje razgovore

Pri pogajanjih v Washingtonu obravnavajo celo vrsto gospodarskih vprašanj, ki se tičejo obeh držav - Naša delegacija bo odpotovala iz ZDA v torek

Washington, 20. nov. (Tanjug). Včeraj popoldne se je vodja jugoslovanske gospodarske delegacije Svetozar Vukmanović sešel s šefom uprave za poslovanje v tujini Haroldom Stassenom in s pomočnikom državnega sekretarja za zunanje zadeve Murphijem ter se z njima pogovarjal kakih dve uri. Pri sestanku sta bila navzoča tudi člana jugoslovanske delegacije Stanislav Koptčok in Kiro Gligorov ter več ameriških funkcionarjev, ki so sodelovali pri dosedanjih gospodarskih pogajanjih v Washingtonu, sklicanih na pobudo

potrebni še nadaljnji razgovori. Sklenili so, da bodo v ponedeljek popoldne na ponovnem sestanku šefa jugoslovanske delegacije Svetozara Vukmanoviča s Stassenom

Pred trgovinskimi razgovori s Francijo

Konec meseca se bodo v Parizu začeli razgovori o ureditvi trgovinske izmenjave med Francijo in Jugoslavijo. Zadnja leta je naša trgovinska bilanca s Francijo pasivna. Zato upravičeno pričakujemo, da bo Francija omogočila izvoz z naše strani v večjem obsegu, saj so ukrepi, ki bodo potrebni v ta namen, v interesu obeh držav. Tekoči trgovinski sporazum med Jugoslavijo in Francijo je bil sklenjen 30. julija lani in je bil nato sporazumno podaljšan. Od podpisa sporazuma do konca septembra t. l. je znašala vrednost našega uvoza iz Francije 27,2 milijonov dolarjev, vrednost našega izvoza pa 11,7 milijonov dolarjev. Naš izvoz v Francijo se bo lahko povečal, če bodo tamonjske oblasti omogočile liberalnejši uvozni režim. Zlasti severnoafriško tržišče se zanima za naše tekstilne izdelke, kmetijske stroje in les. (Jugopres)

in Murphijem nadaljevali razgovore. Upoštevajoč novo nastale okoliščine in potrebo po nadaljnjih razgovorih, je jugoslovanska delegacija odločila odhod iz ZDA do torka, ko bo z letalom odpotovala v London.

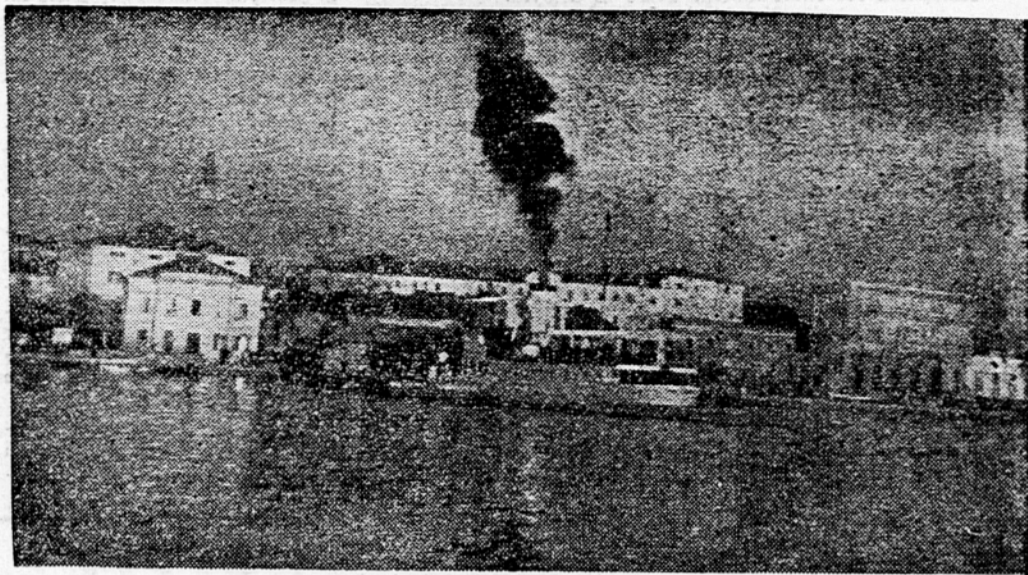
Izvedelo se je tudi, da so v razgovorih, ki jih je imel predvčerajšnjim Svetozar Vukmanović s predsednikom Mednarodne banke Eugenom Blackom, napredovali glede novega posojila Mednarodne banke za investicije, namenjene razvoju jugoslovanskega kmetijstva.

Diplomatska kronika

Beograd, 20. nov. (Tanjug) - Predsednik zvezne ljudske skupščine Moša Pijade je sprejel danes ob 12 uri na protokolarni obisk izrednega poslanika in pooblaščenega ministra Perzije v Jugoslaviji g. Mohsena Medhata.

Nehru obiskal razstavo JLA v Delhiju

New Delhi, 20. nov. (Tanjug). Razstavljavec Jugoslovanske ljudske armade v New Delhiju je sinoči obiskal predsednik indijske vlade Nehru. Doslej je obiskalo razstavo, ki so jo odprli pred 3 dnevi, 500 ljudi.

Pogled na Koper, ki bo pozdravil danes predsednika republike

Pred sestankom zvezne ljudske skupščine

(Od našega skupščinskega dopisnika) Pojutrišnjem bodo pred zgradbo zvezne ljudske skupščine zopet zaploplale državne zastave in s tem naznanile, da se je naše najvišje predstavniško telo sestalo na plenarnem zasedanju.

O tem bo naš zvezni parlament razpravljal na svojem plenarnem zasedanju. Nekateri točke dnevnega reda so že znane, medtem ko za nekatere vprašanja v času, ko objavljamo ta članek, še ni točno znano, ali bodo vnešena v dnevni red ali ne.

S področja našega gospodarstva bo plenarni razpravljal o predlogu zveznega izvršnega sveta za spremembe družbenega plana za letošnje leto, ki se nanašajo na višino sredstev, ki jih železniška transportna podjetja uplačujejo v razne sklade. Zvezni izvršni svet predlaga, naj aktivna železniška transportna podjetja ne uplačujejo v sklad za pokrivanje izgub pasivnih železniških transportnih podjetij, oziroma o investicijski sklad skupnosti železniških podjetij 71 odstotkov, temveč 90 odstotkov dosežene dobičke. Zvezni izvršni svet predlaga to zaradi tega, ker se je pokazalo, da bodo izgube transportnih podjetij (predvsem zaradi škode, ki so jo povzročile elementarne nesreče) za skoraj 950 milijonov dinarjev večje, kot pa so predvidene, in zaradi tega, ker se je pokazalo, da tudi aktivna železniška transportna podjetja ne bodo dosegla planirane dobičke. S povečanjem sredstev, ki jih morajo aktivna železniška transportna podjetja uplačevati v omenjeni sklad, želi zvezni izvršni svet v večji meri pokriti izgube deficitarnih železniških podjetij in zagotoviti vse najmanjše investicije.

Medtem, ko sta oba gospodarstvena odbora zvezne ljudske skupščine

sklepe, ki jih je imel predvčerajšnjim Svetozar Vukmanović s predsednikom Mednarodne banke Eugenom Blackom, napredovali glede novega posojila Mednarodne banke za investicije, namenjene razvoju jugoslovanskega kmetijstva.

Medtem, ko sta oba gospodarstvena odbora zvezne ljudske skupščine

Medtem, ko sta oba gospodarstvena odbora zvezne ljudske skupščine

Medtem, ko sta oba gospodarstvena odbora zvezne ljudske skupščine

določbah dosedanjega zakona je javno tožilstvo kontroliralo delo vseh državnih organov in ustanov, razen vlade, kičilo splošno ljudsko lastnino, pravice države in državnih ustanov, preganjalo osebe, ki so zaključile kaznivno dejanje itd. Predlog novega zakona o javnem tožilstvu pa omejuje javno vlogo na preganjanje kaznivih dejanj in gospodarskih prekrškov v cilju zaščite pravnega sistema in zaščite zakonitosti. Javno tožilstvo po predlogu novega zakona ne deluje več kot splošni nadzorni organ, temveč kot organ, ki dela v določenem območju zaščite pravnega sistema in to s točno določenimi pravnimi sredstvi in na način, ki je točno naveden v zakonu.

Novi zakon o vojaških sodiščih bo vskladal organizacijska načela vojnega sodstva s temeljnimi načeli našega pravosodja, postavljenimi v zakonu o kazenskem postopku in v zakonu o sodiščih z dne 5. julija t. l. Seveda pa so pomembna vprašanja v zakonu o vojaških sodiščih - predvsem ista, ki so v zvezi z organizacijo in postopkom pred vojaškimi sodišči - urejena na predložen način, ki odgovarja potrebam naše ljudske armade in njeni organizaciji.

Ni je znano, ali bo plenarna zvezna ljudska skupščina razpravljala tudi o ratifikaciji konvencije o mednarodni pravici na povrnitev z obrazložitvijo. Bistvo te konvencije je v tem, da se državam, ki so bile prizadete zaradi neetnih oziroma lažnih informacij raznih agencij, listov itd., zagotovi možnost popravka takih vestí in tudi objave tega popravka. Zvezni izvršni svet je to konvencijo predložil v ratifikacijo skupščini, zato ker bi se z njenim sprejetjem nekoliko menjal naš zakon o tisku.

Plenum zvezne ljudske skupščine ne bo izbral tudi predsednika in člana vrhovnega gosposodarskega sodišča, poleg tega pa bo - menda pravi v naši povojni parlamentarni praksi - razpravljala tudi o zahtevi nekaterih privatnika za odškodnino.

Odbor za pritožbe in prošnje zveznega zbora bo namreč predlagal plenumu, da se iz zveznih sredstev odobri odškodnina v višini 300.000 din nekemu kmetu, ki ga je povozil kamion za časa gradnje avtostrade Beograd-Zagreb. Temu kmetu je bila odškodnina že prisojena, toda podjetje "Autoput" ne obstoja več, čofar pa, ki je kmeta po nesreči povozil, ni v stanu plačati prisojene odškodnine. Zaradi tega naj bi se - kot smo že rekli - odškodnina izplačala iz zveznih sredstev. Milan Pogačnik.

Kanceler Raab odpotoval v ZDA

V Washingtonu se bo pogovarjal o gospodarskih problemih, predvsem pa o tem, da bi morala dobiti Avstrija popolno neodvisnost

Dunaj, 20. nov. (AFP). Avstrijski kanceler Julius Raab je danes odpotoval na uradni obisk v ZDA in Kanado. Z ameriškim voditeljem se bo pogovoril o političnih problemih Avstrije, predvsem o tem, da bi morala Avstrija po 10-letni zasedbi dobiti popolno neodvisnost. Govoril bo tudi o gospodarskih zadevah in o možnosti, da bi ameriški kapital investirali v Avstrijo. Verjetno se bodo v razgovorih dotaknili tudi odškodnine Zidom, žrtvam nacizma. Ko se bo kanceler vrnil iz ZDA in Kanade, se bo ustavil tudi v Parizu, kjer bo govoril s predsednikom francoske vlade Pierrom Mendèsom-Franceom. V intervjuju, ki ga je dal časopisu "Wiener Kurier", glasilo

Dr. Julius Raab

ameriškega visokega komisariata, je kanceler Raab izjavil, da Avstriji ni do tega, da bi se udeležila »napopolnne« konference, pa če bi bila na Zahodu ali Zahodu. S tem je dal slutiti, kakšen bo smisel avstrijskega odgovora na sovjetski predlog za konferenco o evropski varnosti. Kanceler pa je

LONDON, 20. nov. (AFP). Britanska parlamentarna delegacija je danes z letalom odpotovala na tritredenski obisk na Japonsko in v Siam, kamor sta jo povabila parlamenta obeh teh držav. To je prva delegacija te vrste in jo sestavlja 6 članov Spodnjega doma in 2 člana lordskega doma.

Na Hrvatskem še vedno sneži

Zagreb, 20. nov. Novi snežni zameti v Liki so še bolj onemogočili promet na nekaterih področjih. Tako je prekinjen poštini promet na mnogih krajih okoli Vrhovine, Otočca, Plitvičkih jezer, Dolnjega Lapca, Udbine in Lovinca. Od včeraj je ustavljen promet tudi na cesti Josipdol-Brine, ki pelje preko Male Kapele. Temperatura je bila ponoči od -6 do 0. V Liki in Gorskem Kotaru še vedno sneži.

Beograd, 20. nov. Po podatkih cestne uprave je bil danes vzpostavljen promet na cesti čez Bukovo, Crno koso, Katinjačo, nadalje pri Brodarevu na cesti Prijepolje-Bijelopolje in čez Zlatibor na cesti Titovo Uziče-Nova varoš, kjer so bili v posameznih odsekih snežni zameti. V teh krajih še nadalje sneži.

Skopje, 20. nov. Ponoči in VREME Napoved za nedeljo: Lepo, pretežno jasno vreme. Najnižja temperatura med -5 in -10, na Primorskem okoli 0, najvišja med 0 in 4, na Primorskem 8 stopinj.

Delovanje neodvisnih socialistov v Italiji

Slovinci v Italiji z zanimanjem spremljajo razvoj organizacije, ki skuša združiti socialistične sile v enotno fronto

Trst, 20. nov. (Po telefonu) - Napredni Slovenci v Italiji z zanimanjem spremljajo delovanje Zveze neodvisnih socialistov (USI), najmočnejše avtonomne socialistične skupine v Italiji, za združitev socialističnih sil v enotno socialistično fronto, ki bi vodila neodvisno socialistično politiko. V tem se zrcali želja po samostojni socialistični politiki tistih socialistov, ki se ne strinjajo s podložniškimi odnosi Nennijeve PSDI do kominformističnega vodstva, po drugi strani pa ne

morejo slediti Saragatovi DSD, ki je preveč vdana krščanskim demokratom. Sodeč po pisanju lista »Risorgimento Socialista«, glasila Zveze neodvisnih socialistov, in drugega socialističnega tiska, je bilo v zadnjem času že mnoge napravljene na poti združenja vseh pravih socialističnih sil. Nenni je že tudi poskušal, kako bi razbil socialistične sile, ki teže k združitvi, ker predstavljajo za njegovo stranko veliko nevarnost. Z Zvezo neodvisnih socialistov, ki se vedno bolj ši-

ri tudi po Furlaniji, pa mislijo politično sodelovati tudi zamajski Slovenci. Ta stranka ima v Vidmu-vojev sedež ter so ustanovili tudi že več odborov po raznih krajih Furlanije. Na zadnjem sestanku v slovenski vasi Standraž pa so med drugim tudi že govorili o sodelovanju s socialističnimi silami v Italiji v borbi za smago socializma, ker je to hkrati tudi borba za narodnostne pravice. Razpravljali so tudi že o naprednem programu Zveze neodvisnih socialistov.

Na Gorškem se vrše tudi priprave za združitve vseh Slovincov v slovenski gospodarski kulturni zvezi, ki bi zastopala splošne koristi vseh gorških Slovincov, ne glede na njihovo politično in ideološko usmerjenost. Izvršni odbor SFS, Socialistične fronte v Italiji sicer še ni sprejel dokončnih sklepov, vendar ima že v načrtu podobno organizacijo, ki bi prav sedaj ustanovljajo tržaški Slovenci.

S. Lenardič

Razgovori o Tuniziji dobro napredujejo

Paris, 20. nov. (Tanjug). V francoskih in tunizijskih krogih trdijo, da razgovori o rešitvi nesoglasij glede felahov dobro napredujejo in da so glavne težave že mimo. Na razgovorih med zastopnikom predsednika vlade Edgarjem Faurom in ministrom za tunizijske in maroške zadeve ter francoskim generalnim rezidentom v Tuniziji Boyer de la Tourom in predsednikom tunizijske vlade so izdelali podrobnosti v načrtu za ureditve tega vprašanja ter skupno deklaracijo. Ta deklaracija

bo vsebovala obojestranske obveznosti glede sodelovanja pri uvajanju reda na področjih, kjer delujejo felahi. Zastopniki francoske in tunizijske vlade bodo šli od kraja do kraja, kjer so felahi, in jih bodo skušali prepričati, naj položijo orožje, ter jim zagotovili, da jih ne bodo preganjali ali vzemirjali, če jih bodo poslušali. Dokler pa tega ne bodo storili, jih bodo imeli za upornike, proti katerim bo francoska in tunizijska vlada ukrepali skupno.

Nocoj bodo nadaljevali razgovore o tem vprašanju in bo verjetno objavljeno uradno sporočilo o izidu razgovorov. Vse sklepe bodo poslali v potrditev tunizijskemu gospodarstveniki v Zagrebu

Zagreb, 20. nov. Jutri bo v Zagrebu sestanek predstavnikov slovenskega gospodarskega združenja iz Trsta z gospodarstveniki Hrvatske. Sestanek bo v trgovinski zbornici Hrvatske in na njem bodo razpravljali o boljših medsebojnih stikih, o razširitvi trgovinskih zvez ter o drugih vprašanih medsebojnega gospodarskega in trgovinskega sodelovanja. Sestanek je bil dogovorjen med zadnjim mednarodnim zagrebškim veleseljom.

V Novem Sadu so odprli kmetijsko in filozofsko fakulteto

DELO ODBOROV GENERALNE SKUPSCINE Nerazvite države grajajo predlog sedmih

Delegati Indije, Burme, Ekvadorja in Libanona pravijo, da ne upoštevajo dovolj njihovih potreb - ZDA izjavljajo, da bodo tudi v bodoče podpirale program tehnične pomoči

New York, 20. nov. (AFP). Zastopniki manj razvitih držav so včeraj v političnem odboru grajali, ker predlog sedmih držav ne upošteva dovolj potreb njihovih držav. Protestirali so proti temu, da bi bili samo zastopniki industrializiranih držav ustanovni člani nameravane mednarodne atomske agencije. Indijski, burmanski, ekvadorski in libanonski delegati so predlagali dodatke, v katerih je izraženo mnenje vseh manj razvitih držav.

V imenu sedmih zahodnih držav je na pripombe odgovoril ameriški delegat Cabot Lodge, ki je dejal, da podpisniki predloga resolucije nimajo namena omejitve udeležbo v mednarodni agenciji izključno samo na 7 držav. Zavrnili pa je indijski spreminjevalni predlog in zagotovili delegatam Krišni Menonu, da bodo v končnem besedilu resolucije upoštevali tudi njegove pripombe.

Združene države Amerike so včeraj spet poudarile, da bodo še naprej podpirale program tehnične pomoči Združenim narodov za manj razvite države. Sporočeno je bilo, da bo predsednik Eisenhower zahteval od kongresa nove kredite za financiranje tega programa v letu 1955. Ameriški delegat v gospodarskem odboru Generalne skupščine Frank Nash je

izjavil, da se je tehnična pomoč globoko vkoreninila v ameriški politiki. ZDA so krile doslej za izvajanje tega programa 60 % vseh stroškov. Govoreč o pomenu delovanja specializiranih agencij OZN, se je ameriški delegat zavzemal za še učinkovitejšo sodelovanje med leti. Tudi zastopniki Avstralije, Argentine, Velike Britanije in Saudske Arabije so se na včerajšnjem sestanku gospodarskega odbora pohvalno izrazili o tehnični pomoči kot sredstvu za dvig življenjske ravni v premalo razvitih državah.

Upravno-proračunski odbor OZN je sinoči sprejel resolucijo o prevedbi nekaterih listin Generalne skupščine v arabsčino. Resolucijo v tem smislu so predlagali zastopniki arabskih

držav, nekaterih držav Latinske Amerike in zastopnik Jugoslavije

Posvetovalni odbor Generalne skupščine je zahteval zavrnitev te resolucije, češ da bi imela Generalna skupščina s prevajanjem velike stroške in da bi ta primer utegnil postati precedens za podobne zahteve drugih držav. Proti resoluciji so glasovali delegati Norveške in Švedske, avstralski, izraelski, južnoafriški, sovjetski, ukrajinski beloruski, češkoslovaški in poljski delegati pa so se vzdržali glasovanja. Dokončno bo odločila o resoluciji plenarna seja Generalne skupščine.

Doslej so prevajali dokumente Združenih narodov v kitajščino, angleščino, francoščino, ruščino in španščino.

Razgovori o nacionaliziranem nizozemskem premoženju

Beograd, 20. nov. (Tanjug) V Beogradu se nadaljujejo razgovori z zastopniki Nizozemske o odškodnini za nacionalizirano nizozemsko premoženje v Jugoslaviji. Vodja jugoslovanske delegacije je Mate Jakišič, pooblaščen minister v državnem sekretariatu za zunanje zadeve, nizozemske delegacije pa g. Heib, nizozemski posla-

Investicije za stanovanje v koprskem okraju

Ljubljana, 20. nov. Za zgraditev stanovanj v koprskem okraju so določili letos iz republiških sredstev 300 milijonov dinarjev. Obenem je okraj v iste namene iz lastnih sredstev prav tako določil okrog 300 milijonov dinarjev. Razen tega je ljudska republika Slovenija določila 265 milijonov dinarjev za zboljšanje prometnih zvez v okraju. Iz teh sredstev se gradi moderna cesta Koper-Divača.

ZBOROVANJE ŽIVINOREJCEV SLOVENIJE

Nekaj o cenah - Misli iz večerajšnje razprave

Kočevje, 20. nov. V veliki dvorani Šiškevega doma se je pričelo danes dopoldne zborovanje živilorejcev Slovenije, ki ga je organiziral republiški odbor za živilorejstvo Glavne zvezne zveze Slovenije. Predsednik omenjenega odbora doktor Marjan Pavlič je pozdravil med drugim predsednika Glavne zvezne zveze Slovenije tov. Viktorja Avbelja, člana izvršnega sveta tov. Franca Popita, državnega sekretarja za gospodarstvo ing. Marjana Tepina, podpredsednika Glavne zvezne zveze tov. Maksa Kmetlija in Zivka Bernota, zastopnika agronomске fakultete tov. Levstuka in Jelačina, zastopnike novo priključenih krajev Slovenskega Primorja in zastopnika Slovenske kmetijske zveze iz Celovca.

Polog zastopnikov živilorejskih odborov večjih kmetijskih zadrug, zastopnikov nekaterih državnih posestev, kmetijskega in veterinarskega zavoda, kmetijske zbornice, zveze zadrug, društva kmetijskih inženjerskih in tehničnih Slovencev, društva slovenskih veterinarjev itd. — so bili povabljeni tudi zastopniki delovnih kolektivov večjih industrijskih podjetij, ki pa žal niso razumeli potrebe, da bi se tudi delavci seznanili s problemi slovenske živiloreje ter se razen nekaj redkih izjem, zborovanja niso udeležili.

Poročilo o pospeševanju živiloreje ter problematiki živilorejske proizvodnje v letošnjem letu je sestavil republiški odbor za živilorejstvo Glavne zvezne zveze Slovenije, strokovnjaki agronomске fakultete ter kmetijskega kontrolnega raziskovalnega zavoda. Prebral ga je tov. Ferčec. (Izvešček iz poročila smo objavili v večerajšnji številki našega lista.)

Predžen del dopoldanskega dela zborovanja je zavzelo omenjeno poročilo, tako da je ostalo le malo časa za razpravo.

V razpravi se je največ udeležencev zborovanja zadrževalo pri problemu vpliva cen na živilorejsko proizvodnjo. Tako so med drugim živilorejci spraševali, kje so vzroki za skoraj 100-odstotno podražitev mleka na poti od proizvajalca do potrošnika. Predstavnik ljubljanske mlekarne je trdil, da bi bilo treba mleko regresirati, kajti po njegovem mnenju je mlekarstvo vprašanje osrednje vprašanja gojenja živine.

Drugačnega mnenja je bil predstavnik kranjske mlekarne, ki je dejal, da mleka ni treba regresirati. Po njegovem bi morala Ljubljana dobivati mleko iz organiziranega področja, torej tudi iz drugih mlekar, da bi lahko zadovoljila poročilno mesto. Omenil je, da je v Kranju odkupna cena mleka 23, prodajna pa 27 din. Razlika v stroških ene in druge mlekarne je v tem, da pride pri kranjski mlekarji na en km vožnje tovornega avtomobila 70 litrov mleka, pri ljubljanski mlekarji pa samo 17 litrov na 1 km. Predstavnik kranjske mlekarne je trdil, da regres ni potreben, da pa naj bi bila odkupna cena mleka stimulacija za razvoj živiloreje.

Tako sta se oba tovariša izjasnila — čeprav sta si nasprotna glede regresa na mleko — za isti izhod iz zagate zaradi pomanjkanja mleka: stimulirati večjo proizvodnjo mleka z višjo ceno. Podobnega mnenja je bil tudi predstavnik iz Tolmina, ki je bil mnenja, da je treba registrirati prevoz mleka. Kritiziral je dejstvo, da proizvajalci, ki so v bližini mest, dosežejo boljšo ceno mleka, oni v oddaljenih krajih pa slabšo.

Tov. Viktor Avbelj se v svoji razpravi ni strinjal s trditvijo, da

Ustanovljanje inštituta za kmetijska raziskovanja v Banatu

Kmetijska zbornica za Banat je dala pobudo za ustanovitev inštituta za kmetijska raziskovanja v Zrenjaninu. Predstavnik podjetij živilske industrije in kmetijskih organizacij s področja Banata so že dali svoje soglasje k temu predlogu in tako je bila sestavljena posebna komisija, ki bo opravila vse priprave za začetek dela tega inštituta.

Ta nova znanstvena kmetijska ustanova naj bi imela odsek za poljedelstvo, živilorejo in agropedologijo, sedanja enološka postaja v Vršču pa naj bi se reorganizirala v vinogradniško - sadjarski odsek inštituta.

je od zvižanja cen odvšev nadležni dvig živilorejske proizvodnje. Dejal je, da s takim postopkom lahko vplivamo ali zelo pozitivno, ali pa tudi zelo negativno na razvoj živiloreje. Tov. Avbelj je omenil življenjski standard v naših mesih in industrijskih sredstvih, ki se je znižal za približno 8 % in dejal, da bi nadaljnje zviševanje cen kmetijskih pridelkov in proizvodov lahko pripeljalo do porušanja ravnotežja med standardom v mestu in na vasi.

Glede različnih odkupnih cen (pri proizvajalcih v bližini mest in v oddaljenih krajih) je tov. Avbelj dejal, da bi bilo napačno, da bi določili za neko širše področje enake cene: na primer isto odkupno ceno za mleko. Diferencialno rento bo treba kmetom v bližini mest drugače pobrati.

Zviševanje cen ni vedno stimulacija za dvig kmetijske proizvodnje, zlasti pa ne takrat, kadar ustvarja motnje v celotnem našem gospodarskem sistemu — je poudaril tov. Avbelj.

Ko je govoril tov. Avbelj o velikih uspehih, ki so bili doseženi v zadnjem času na področju živiloreje, je poleg drugega omenil tudi kmetijske strokovnjake, ki imajo veliko zaslug za uspeh. Omenil je, da vlada marsikje mnenja, da hrva velika pobuda za živilorejo pri privatnih kmetovalcih iz neke tradicije, koda to ni točno. Ta pobuda je le dokaz, da današnji čas vzpodbuja tudi privatnega proizvajalca.

V svojem nadaljnjem izjavljanju je poudaril, da je prav, da se je zbral zbor živilorejcev prav na Kočevskem, kajti tu je napravljen na področju živiloreje tak razvoj, ki mora vsakogar razveseliti. Še bolj razveseljivo pa je, da imamo pri nas še več takih vzornih posestev, kakor je to na Kočevskem.

Ob koncu se je tov. Avbelj zadržal še pri kmetijstvu kot celoti in poudaril, da mu bo treba resno pomagati in odovrniti več sredstev za njegov hiter napredek.

Z razpravo tov. Avbelja je bil zaključen dopoldanski del zborovanja živilorejcev, ki se je nadaljevalo popoldne.

Za jutri je v načrtu ogled nekaterih živilorejskih objektov kmetijskega posestva Kočevje. da.

Včeraj in danes

Predlog za organizacijo urbanistične delavnosti

Zvezni izvršni svet je dobil predlog jugoslovanskih urbanistov o organizaciji te delavnosti v naši državi. Osnovne točke tega predloga temeljijo na ustanovitvi urbanističnih svetov in združenja urbanistov. Urbanisti predlagajo med drugim, naj postane urbanistično planiranje naselij sestavni del celotnega gospodarskega planiranja. Posebno pozornost pa naj bi posvetili v tem pogledu komunam. (Jugopres)

Gradnja proge Beograd-Bar

Beograd, 20. nov. (Tanjug). Po izjavi direktorja glavne uprave za gradnjo proge Beograd-Bar inž. Radovana Tomovića bodo letos na tem gradbišču izpolnile letošnje naloge. Na odseku Beograd-Valjevo bo zgrajenih okoli 60 km sponednega ustroja. Na tem odseku je gradnja postajna poslopja in bo proga, dolga skupno 92 km, izročena.

Drugi svetovni kongres gluhozemskih bo v Zagrebu

Zagreb, 20. nov. Na letni skupščini zveze gluhozemskih Hrvatske so med drugim razpravljali tudi o pripravah II. svetovni kongres gluhozemskih, ki bo prihodnje leto v Zagrebu. Socialno skrbstvo v naši državi se je uveljavilo tudi na tem področju in zato je bilo naši državi poverjeno, da organizira ta svetovni kongres. V zvezi s kongresom bodo odprli posebno razstavo o življenju in delu gluhozemskih. Gluhozemski in naše države in inozemstva pa bodo sodelovali na več kulturnih, umetniških in športnih prireditvah.

Proslava 110-letnice rojstva Simona Gregorčiča

Zagreb, 20. nov. Kulturno-umetniško društvo »Slovenski dom« v Zagrebu je priredilo ob 110 letnici rojstva velikega slovenskega pesnika Simona Gregorčiča slavnostno akademijo. O umetniškem delu Gregorčiča je govoril prof. dr. Fran Petre. Nato so sledile recitacije Gregorčičevih pesmi, pevski zbor »Slovenskega doma« pa je zapel nekaj pesmi na libreto Gregorčiča, med njimi »Nazaj v planinski raj«.

Proučevanje mednarodnih gospodarskih odnosov

Zagreb, 20. nov. V inštitutu za mednarodne pravne odnose v Zagrebu je pričel delati post-diplomski kolegij. Predavatelj so profesorji pravne in ekonomske fakultete v Zagrebu. M. B.

Razstava sodobne koroške grafike v Ljubljani

Ljubljana, 20. nov. Danes je bila v Ljubljani v velikih razstavnih prostorih Moderne galerije odprta razstava sodobne koroške grafike. Razstavo je po dogovoru z ljubljanskim Moderno galerijo organiziral in tudi izbral razstavno gradivo Deželni muzej za Koroško.

Na tej pomembni in nadvse kvalitetni razstavi so zbrana dela 30 koroških slikarjev, grafikov in risarjev. Z večjimi kolektivami so zastopani znameniti grafik-lesorezci Werner Berg, Anton Kolig, znani freskant, S. Lobisser, Hans Staudacher in Franz Wielege, sloveti slikar iz Cajne v Ziljski dolini. Zanimive so tudi risbe in akvarelne študije Arnolda Clementschitscha in risbe Maximiliana Floriana. Pomembne so tudi umetnine Herberta Boeckla in Ludwiga Jungnickla. Izrpen pregled sodobnega grafičnega ustvarjanja na Koroškem je objavljen v razstavnem katalogu. Članek je napisala kustodinja celoveškega muzeja dr. Leopoldine Springschitz.

Cestna in mostovna dela

Na avtocesti Ljubljana-Zagreb

Na tej cesti so v teku dela na dveh odsekih, in sicer na odseku Skofljica-Siščina v dolžini 22 km in na odseku Brežice-Smlednik v dolžini 16 km. Dela so posebno napredovala na prvem odseku, kjer je opravljenih okrog 30 odstotkov zemeljskih del in kjer so približno v istem odstotku zgrajeni potrebni cestni objekti. Sedaj dograjujejo 74 m dolgi viadukt pri Siščini in predor pri Smarju. Dela na tem odseku bodo predvidoma končali avgusta

Ob 70-letnici akademika dr. Jovana Hadžija

Proslavljamo visoki življenjski jubilej akademika dr. Jovana Hadžija. Vzgajil je številne slovenske biologe, ki v njem vidijo svojega učitelja in svoj zavr. Ob tem jubileju mi uhaajo misli več kot 30 let nazaj, v dobo tik po prvi svetovni vojni. Ljubljanska univerza je bila takrat še mlada, s svojimi še prav tako mladimi in še nevalnimi inštituti. Med njimi je imel posebno srečo zoološki inštitut, ki je dobil za predstojnika tedaj še mladega a že znanega znanstvenika dr. J. Hadžija. Nas študentov biologov je bilo takrat zelo malo, če se ne motim ne več kot 15, za zoološko pa, kot svojo ožjo stroko, se jih je odločilo še manj. V majhni so- le, kjer je sedel zoološki praktikum, vsej zastavljeni s omarami s zoološkimi preparati, se je odvijal naš študij. Tam so se vršile vaje, ki sta jih vodila dva asistenti. Tja smo prihajali v prostih urah, da si pogledimo znanje in nam dostopne tuda tedaj še revne inštitutske knjižnice. Poleg te so bile profesorjeva delovna soba. Ne spominjam se niti enega dneva, da ne bi v vsaj eni popoldanski uri ne prišel profesor v našo sobo. Tovariški so je pogovarjali s nami o problemih, ki so nas zanimali, dajal nam je nasvete, utvarjal nas je v problematiko znanstvenega dela. Občudovali smo njegovo ogramno izobraženost. Bil je doma ne samo v svoji ožji stroki, zoologiji, temveč tudi sploh v biologiji, pa tudi v drugih vedah, ki so na ta ali druga način bile povezane s njo. Na vsa naša vprašanja je znal dati izčrpana pojasnila. Celo če si iztakni kjerkoli še tako novo ali najnovejšo biološko knjigo, ki je obravnavala še tako novo biološki problem in si o tem začel govoriti s profesorjem, si bil takoj na jasnem, da je problem profesorju že znan in da o njem že ima svoje lastno mišljenje. Tako se je razvijalo življenje v našem zoološkem inštitutu v tesni povezanosti s svojim profesorjem.

Dalmatinsko Zagorje bo naposled dobilo vodovod

Spit, 20. nov. Na dan republike bodo v dalmatinskem Zagorju svečano izročili svojemu namenu vodovod, ki spada med največje objekte te vrste v naši državi. Novo vodovod dalmatinskega Zagorja so zgradili v težkem, kamnitem terenu, njegova zmogljivost bo znašala 50 litrov vode v sekundi. Doslej se položili nad 140 km vodovodnih cevi in zgradili štiri rezervoarje. Za gradnjo vodovoda je bilo porabljenih 1,2 milijardi dinarjev.

Jugoslovanski umetniki na turneji po novopriključenih krajih

Beograd, 19. nov. Centralni odbor sindikata kulturno-umetniških ustanov Jugoslavije bo priredil sedemdnevno turnejo najbolj znanih jugoslovanskih dramskih, glasbenih in baletnih umetnikov po novopriključenih krajih. Predstave bodo priredili v Piranu, Kopru, Skoflji, Izoli, Umagu in Bujah.

Na turneji bodo sodelovali dirigent Krešimir Baranović, operna pevca Aleksandra Marinkovića in Branko Pivčič, dramska umetnika Marija Crnobori in Branko Pivčič, nadalje Branka Dežman, Pivčič Branci, Emil Kuzari iz Beograda, baletni par Sonja Kastli in Nenad Lopta iz Zagreba ter Nada Vidmar, Vanda Gerlović in Stane Sever iz Ljubljane. Na turneji bodo šli tudi umetniki sarajevskega in skopskega gledališča, poleg njih pa teret pevčevca makedonskih pesmi iz Skopja, oktobr zbor centralnega doma JLA in folklorna skupina kulturno-umetniškega društva »Branko Gregorčič« v Beogradu. Vodja skupine bo Vjekoslav Afrić, rediser in predsednik zveze sindikata kulturno-umetniških ustanov Jugoslavije. Na koncu turneje bo ta skupina 40 umetnikov predšla predstavo v Postojni in Ljubljani za pripadnike JLA.

Prof. akademik dr. Jovan Hadži odlikovan z Redom dela I. stopnje

Ljubljana, 20. nov. Dopoldne je bila na rektoratu Univerze počestitev življenjskega jubileja akademika in univ. profesorja dr. J. Hadžija. Pri tej priložnosti je predsednik MLO Ljubljane dr. Marijan Dermastia izročil jubilatnu in imenu zveznega izvršnega sveta za njegovo izredno pomembno znanstveno delo visoko odlikovanje Red dela I. stopnje.

Predavanje dr. A. Vratuše v Ljubljani

LJUBLJANA, 20. nov. Danes popoldne je v polno zasedeni veliki univ. dvorani v Ljubljani predaval dr. Anton Vratuša, državni podtajnik in izvršnem svetu FLRJ. Predavatelj, ki ga je povabil okrajni odbor SZDL v Ljubljani, je v skrajni enopolturnem predavanju opisal vstaje s potovanja po skandinavskih in nekaterih zahodnoevropskih državah.

Na otvoritvi razstave so bili prisotni dr. Edmund Krahl, gen. konzul v Zagrebu, dr. Othmar Rudan, dvorni svetnik in kulturni referent, dr. Gottbert Morro, ravnatelj Deželnega muzeja v Celovcu, dr. Leopoldine Springschitz in dr. Richard Mileš, kustos Dež. muzeja.

Uvodno besedo na otvoritvi je za zblizanje obeh držav tako pomembne razstave je spregovoril dr. Karl Dobida, direktor Moderne galerije v Ljubljani, odprl pa je Josip Vidmar, predsednik Slovenske akademije znanosti in umetnosti.

O razstavi bomo v kratkem prinesli daljše poročilo.

Nov jeklen most čez Ibar v Kraljevu

Na Dan republike bodo izročili prometu nov jeklen most čez Ibar v Kraljevu, ki bo eden izmed najmodernejših mostov v državi. Most je dolg 180 m, izdelan pa iz jeklene konstrukcije starega beograjskega mostu čez Savo. S tem so prihranili okrog 80 milijonov dinarjev. Načrt je izdelal inženir Jovan Simić, gradbena dela pa je opravilo beograjsko podjetje »Pionir«. Most se bo imenoval po VI. črnogorski brigadi, ki je leta 1944 osvobodila Kraljevo.

Ganljiva skrb

Trgovsko podjetje na veliko »Roga« v Novem mestu je prešlo od tovarne olja »Domača« iz Vrbskega doma, datiran s 11. 11. 1954, naslednje vsebine:

»Vaše pismo z dne 9. t.m. smo prejeli. Spročamo vam, da vam olja ne moremo prodati niti za prihodnje 1955. leto. Razlog je v tem, da so dobile in odkupile tovarne olja na področju vaše republike precejšnje količine sončnic za proizvodnjo olja, tako da bo v vaši republiki olja dovolj, medtem ko bo v drugih republikah pomanjkanje maščob. Da ne bi bilo pri vas maščob mnogo, v drugih republikah pa manj, smo sklenili prodati našo proizvodnjo enakomerno, namreč, kritične potrebe republik enakomerno. Prosimo, da vzamete to na znanje. S.F.-S.N., pečat, podpis: Simendič Jovan, šef nabavnoprodatnega oddelka, Pribakovič Petar, komercialni direktor.«

Podpisnika tega fenomenalnega dopisa — drugače nam ni mogoče imenovati — nam ne moreta zametati, če pripomnimo naslednje:

Kakor nam je znano, je Pribakovič že dolga leta komercialni direktor »Domača« in ve, da slovenske oljarne ne krijejo potreb Slovenije po olju. Vsaj tega bi se moral spomniti, da je prodalo lani prav njihovo podjetje samo v Tolmini 18 vagonov olja. Mar zato, ker imamo olja v Sloveniji preveč?

Dalje, kdo je Pribakoviča in Simendiča pooblastil, da določata režim preskrbe z maščobami v FLRJ? Prav gotovo nihče! Takšnih pooblastil nimajo državni sekretariat za gospodarstvo. Vsekakor diši dopis po prizadevanju vodilnega kadra »Domača«, vezati naše večja podjetja, to pa smatramo lahko za poskus vzpostavljanja monopolizma, seveda v korist podjetja. Kaj bi v leklo oba, če bi ju zaneslo v Ravne, pa jima tamkajšnja železarna s podobno motivacijo ne bi hotela prodati te ali one vrste specialnega jekla?!

Novi tečaj Politične šole se bo pričel februarja 1955

Novi petmesečni tečaj Politične šole pri CK ZKS se bo ponovno pričel 1. februarja 1955. Šola je namenjena predvsem delavcem in delavkam v industriji in kmetijstvu.

Interesanti naj osebno napišejo prijavo z vsemi osebnimi podatki, s podatki o dokončanih šolah in tečajih, o stažu in funkcijah v političnih organizacijah, o osnovnem poklicu in zaposlitvi ter višini mesečnih prejemkov.

Prijave bomo sprejemali do 31. decembra 1954. Interesanti naj jih pošljejo na naslov: Politična šola pri CK ZKS, Paromova 37-II trakt, telefon 23-981 int. 208.

Šiualeteloma bo za čas študija zagotovljena stipendija, gojenecem izven Ljubljane pa tudi bivanje v internatu Politične šole. Podrobnejše informacije se dobio pri upravi Politične šole in na okrajnih komitejih ZKS svojega okraja.

Partizanska mama Marincijeva iz Kočevja umrla

KOČEVJE, 20. nov. V soboto, 20. novembra je umrla v Kočevju Neža Marincijev — Marincijeva mama v 70. letu svoje starosti. Pokojnica je bila v kočevski okolici splošna kot partizanska mama, saj so bili štirje člani njenega družine partizanski borci. Bila je mati narodnega heroja Toneta Marincija — Janka, ki je bil bataljonski komandant v Tomšičevi brigadi in žrtvoval svoje življenje med NOB za domovino.

Tudi sama mama Marincijeva je skozi vsa vojna nesebično pomagala podpirala partizane in preživela mnogo vojnih grozot.

Kočevsko ljudstvo in stari partizanski borci, pri katerih je uživala ugled in spoštovanje, jo bodo ohranili v lepem spominu.

Posvetovanje zastopnikov zdravstvenih ustanov Slovenije

Ustanovil naj bi se poseben koordinacijski organ za probleme zdravstvenih ustanov

Maribor, 20. nov. V nadaljevanju svojega posvetovanja so predstavniki zdravstvenih ustanov razpravljali med drugim o uslugah uslužbenecem zdravstvenih zavodov, ki že delj časa povzročajo različno mnenje v javnosti in ustanovah samih. Dogaja se, da stanujejo v bolnišničnih stavbah

ljudje, ki pravzaprav ne spadajo vanje, obenem pa žive stanovniki neposredno v bližini bolnikov. Vsekakor bi bilo pametno, da bi zdravstvene ustanove gradile svoje stanovanjske stavbe, kar bi zmanjšalo nevarnost infekcij.

V zvezi z uslugami uslužbenecem so razpravljali o službenih oblekah osebja, ki so iz zdravstvenih razlogov neobhodno potrebne. Te obleke bi bilo treba tipizirati, da bi lahko vse ustanove nabavljale blago zanje v isti tovarni.

Zivahna je bila razprava o prehrani uslužbenecem v zdravstvenih ustanovah. Vsi so bili enotnega mnenja, da je uslužbenecem na določenih delovnih mestih treba nuditi cenjejšo hrano v ustanovi sami. S tem bi preprečili to, kar se dogaja sedaj, da namreč nekateri uslužbenci jemljejo boljše hrano, kar je mnogo dražje. Nekateri službe namreč zahtevajo, da se osebje hrani v ustanovi.

Vprašanje uslug uslužbenecem, ki imajo težko delo, je vprašanje njihovega standarda in je tesno povezano s čim racionalnejšim izkoriščanjem delovne sile in storinostjo. Vedno bolj se kaže potreba po pravilnikih o poslovanju, ki bi uredili to zadevo. Zaradi vsakega dela in enotnega materialnega in finančnega poslovanja ter sodelovanja z zavodi za socialno zavarovanje so udeleženci sestanka ustanovitev hranilnice. Pristopni delež vsake zadrge znaša 20.000 dinarjev. Kmetijske zadruge kakor tudi okrajna zadruga zveza jamčijo z vsem svojim premoženjem. Ob koncu so izvolili 11-članski upravni odbor hranilnice in 3-članski nadzorni odbor ter sklenili, da bodo takoj razpisali volitve za mesto direktorja. -jp-

Ustanovitev zadrugne hranilnice v Mariboru

Maribor, 20. nov. Danes so se zbrali v Mariboru delegati kmetijskih zadrug okrajev Maribor-okolica in Slovenjgradec na ustanovnem občnem zboru zadrugne hranilnice in posojilnice. Razen delegatov so bili navzoči tudi predstavniki Narodne banke in direktor direkcije za kreditiranje v kmetijstvu tov. Pavel Avbelj.

Poročilo iniciativnega odbora za ustanovitev hranilnice je podal tajnik okrajne zadrugne zveze tov. Rudi Pen, ki je poudaril, da se je potreba za ustanovitev zadrugne denarne ustanove pokazala kot nujna. Ze dolejš se zadruge v svojih hranilno-kreditnih odsekih zbrale nad 22 milijonov dinarjev vlog, čeprav so bili ti odseki le pri nekaterih zdruzah. Vendar so zadruge s temi sredstvi lahko reševale le najnujnejše primere, niso pa moge dati investicijskih kreditov, ki so nujno potrebni tako zadrugam kakor zasebnim kmetijskim gospodarstvom. Kmetijska gospodarstva so močno občutila težave pri doseganju bančnem poslovanju, zlasti zasebna gospodarstva se niso postulevala kreditov. Vse to je pokazalo potrebo, da se ustanovi denarni zavod, ki bo služil izključno zadrugam in splošni kmetijski proizvodnji. Hranilnica, katere temelje so položili danes, bo v rokah zadrug, ki bodo sami najbolj vedeli, kaj potrebujejo, kam bo koristno investirati denarna sredstva. Zato bo morala imeti vodstvo hranilnice najboljše stike z zadrugami in organizacijami na terenu.

Poslovanje zadrugne hranilnice v Mariboru bo že takoj v začetku obsežno, saj bo prevze-

OB ROBU DOGODKOV

Problem felahov

Konec maja in v začetku junija so nekateri francoski časopisi začeli objavljati poročila, čez da se je v Tuniziji začela vojna. Nihče, celo nekateri francoski naseljenci v Tuniziji niso natančno vedeli, kaj se pravzaprav dogaja. Znano je bilo samo, da je nevarno potovati v notranjost dežele, da so prometne zveze negotove in da na vsem področju delujejo »sterilnostni« oddelki upornikov, proti katerim je nastopila francoska žandarmerija, oddelki tujске legije, senegalskih strelcev, skratka oborožene sile, s katerimi so razpolagali Francozi. Kmalu nato se je pojavilo ime »felahs« ali »felahin«, kar v arabščini pomeni »kmeti«. Uporniki, ali kakor so jih imenovali; Francozi — teroristi, so si sami naredili to ime, nemara z namenom poudariti, da gre za kmečko gibanje in za upor proti francoskim (in drugim) priseljencem, ki so si prilastili najboljše zemljo, domačine pa venomer bolj odganjali v gorata in neplodna področja, če že ne na sam rob pučave.

Delovanje teh »felahov« je bilo osebkor teroristični vsaj po sredstvih, ki so se jih posluževali zoper Francoze in njihove domače sodelavce. Toda ta »terorizem« je bil le odgovor na vrsto res terorističnih dejanj, ki so jih zlasti v zadnjih mesecih pred nastopom glave Mendès-France uprizarjali francoski uporniki v Tuniziji.

Mendès-France je spoznal, da s kazenskimi ekspedicijami v notranjost Tunizije ne bo uspel. Prebiteljstvo je bilo na strani gverilcev, ki so kot svoje znamenje nosili polmeseč z zvezdo na zelenem polju; branilo jih je, podpiralo, skrivalo in opozarjalo na prihod francoske žandarmerije. Edina rešitev je bila v povezavi s tunizijskim bejem, ki je francosko orientiran, in z voditelji Neodesturja, stranke, ki so jo Francozi sicer zatirali, ki je pa vendarle ob dolžnih pogojih naklonjena nekakim povezavi s Parizom. Samo ti Tunizijski bi lahko s svojim vplivom in s pozivom »felahov«, naj prenehajo z gveriljo, omogočili, da pride do pomiritev v deželi. Pariska vlada si je prizadevala, da bi čimprej prišlo do takšnega poziva. Tunizijski voditelji pa so seveda omahovali, da bi od Francozov iztirnili kar največ pravic, zlasti pa samoopravo v notranji politiki in seveda tudi obliko, da bo Tunizija lahko čez čas postala samostojna.

Zadnja poročila kažejo, da je med tunizijsko in pariško vlado naposled le prišlo do znoznega sporazuma in da bo v kratkem prišlo do skupnega poziva »felahom«, naj prenehajo z boji in se predajo. Vprašanje je le, ali bo tak poziv zalegel. Morda se bo del gverilcev res predal, drugi pa bodo ostali in nadaljevali »sveto vojno« proti tujcem, katerim iz slabih dosedanjih izkušenj ne morejo preveč zaupati.

Nova japonska stranka

Po svoji vrnitvi iz Amerike se je znašel japonski premier Jošida pred veliko nevarnostjo za svoj položaj, kajti vsi stari njegovi nasprotniki so dobro izkoristili njegovo odsotnost ter se združili v novi konservativni stranki, ki je za 24. t. m. napovedala svoj odločilni nastop proti sedanjemu režimu.

Vodstvo nove japonske stranke tvori triumvirat, v katerem so stari tekmeč Jošide v liberalni stranki Hatoyama, bivši medvojni japonski zunanji minister Mamoru Šigemitsu in dosedanjí predsednik liberalne stranke Bukibi Miki. Združitev te trojice je nekaj posebnega tudi za japonske politične razmere. Stari Hatoyama je posejal že vse močote, da bi v liberalni stranki zmanjšal vpliv svojega starega tekmeča Jošide, ni pa nihče niti pomislil, da bi se utegnili ledaj zvezati s političnim, kakršen je Šigemitsu, ki je bil več let zaprt kot vojni zločinec. Nihče tudi ni pričakoval, da se bo Miki hotel umakniti iz liberalne stranke, kjer je zavzel predsedniško mesto, čeprav sta si on in Jošida že stara nasprotnika. Miki je seveda v novo stranko pritegnil več liberalnih poslancev.

To je nevarna politična konstelacija, pred katero se je znašel stari politik Jošida. Vsi trije njegovi sedajni na videz zelo močni nasprotniki so polni zavijaj, zvit pa je tudi Jošida in pred 24. novembrom se utegne že marsikaj zgoditi. Voditelji nove konservativne stranke računajo o parlamentu celo na večino, vendar ima za ta primer Jošida pripravljeno učinkovito orožje. Po ustavi lahko zahteva razpust parlamenta in če bi se to zgodilo, se bo gotovo precej novih konservativcev urno vrnilo o zavetje liberalne stranke.

TUNIS, 20. nov. (AFP). V operaciji 18. novembra, ki so jih izvedle francoske čete proti upornikom v Pichonu in Garsli, je bilo ubitih 22 ljudi. Na francoski strani so imeli 3 mrtve in 8 ranjenih.

LONDON, 20. nov. (AFP). Za zahodne države je najverjetneje pomena, da bodo po podpisu londonskih in pariških sporazumov enotne, je izjavil sinoči v britanskem radlu britanski minister Eden.

BOGODKI V EGIPTU

Kdo bo novi predsednik?

Arabski tisk omenja Ahmeda Lufti el Sajeda — Egipt je ratificiral suezski sporazum — Ukrepi proti muslimanskim bratom — Sudanska delegacija posreduje za Nasserja — Uradno sporočilo o nemirih v severni Afriki

Kairo, 20. nov. (AFP) Davišnji arabski časopisi napovedujejo, da bi utegnil biti 80-letni predsednik arabske akademije Ahmed Lufti el Sajed v kratkem imenovan za predsednika republike. Leta 1946 je bil minister za zunanje zadeve. Iz aktivnega političnega življenja se je umaknil pred skoraj 20 leti. Imajo ga za osebnost, ki jo brez razlike spoštujejo vse egiptovske stranke.

Ukrepi proti organizaciji »Muslimanski bratje« se nadaljujejo po vsem egiptovskem ozemlju. V zadnjih 24 urah so v gornjem Egiptu v bližini Aleksandrije prišli 9 ljudi, v severnem delu ustja reke Nila pa 2 bivša častnika, ki sta bila odpuščena iz vojske kot člana tajne organizacije. Policija je doslej odkrila 48 skladišč orožja, streliva in eksploziva ter prejela skupno okrog 900 članov organizacije »Muslimanski bratje«.

Kairo, 20. nov. (Reuter). Glavni državni tožilec na obravnavi proti atentatorju na preda. Na-

serja je izjavil danes, da ima dokaze, da sta organizacija »Muslimanski bratje« in komunistična partija sodelovali, da bi virili sedanjo vlado. Kot dokaz je predložil sodišču poročilo egiptovske komunistične partije, ki poziva člane k enotnosti z »Muslimanskimi brati« za izpolnitev skupne težnje — strmoglavljenje režima in borbo proti britanskim imperialistom.

Kartum, 20. nov. (AP) — Izvršni odbor nacionalistično-unionistične stranke je poslal v Kairo delegacijo, ki bo prosila egiptovsko vlado, naj jam-

last, ratificirala ta sporazum v imenu države. Listine je podpisal predsednik vlade Gamal Abdel Naser.

Kairo, 20. nov. (Reuter) — Domnevajo, da egiptovska vlada ne bo sprejela sklepa mešane izraelsko-egiptovske komisije za premirje, da izraelska ladja »Bat Galim« ni prekršila sporazuma o premirju. Krogi, ki so blizu egiptovski vladi, izjavljajo, da je popolnoma nemogoče da bi Egipčani vrnili ladjo in izpustili posadko, kakor je zahteval predsednik mešane komisije danski podpolkovnik Bartoldi, in da bo Egipt verjetno zahteval, naj bi Varnostni svet sklepal o tem.

Washington, 20. nov. (AFP). Egiptovsko veleposlaništvo v Washingtonu je objavilo pozno sinoči sporočilo, v katerem pravi, da je dolžnost arabskih držav podpreti svoje arabske sosede v Severni Afriki v njihovem boju za neodvisnost. Egipt je vselej in povsod podpiral stvar svobode, ker imajo po njegovem prepričanju vse države na svetu pravico do neodvisnosti in svobode. Brez-pogojno podpora, ki jo daje egiptovski narod državam Severne Afrike v njihovih težnjah po svobodi, ne narekujejo sovražna čustva do Francije.

Gospodarska konferenca južnoameriških držav

Rio de Janeiro, 20. nov. (AP). V ponedeljek se bo začela ekonomska konferenca držav Latinske Amerike. Navzoči bodo ministri za finance 21 držav tega področja. Domnevajo, da bo konferenca proučila skupino najvažnejših vprašanj o razmerju držav Latinske Amerike do ZDA. Na konferenci bodo zavzeli samo načelno stališče do teh vprašanj. Strokovnjaki na bodo na posebnih sestankih izdelali predloge za posebne ukrepe, ki bi bili potrebni za izvedbo politike, katere načela bodo določili na konferenci ministrov za finance.

Francoski sindikati niso zadovoljni z reformami

Pariz, 20. nov. (Tanjug). Zastopniki treh največjih sindikalnih organizacij Generalne konfederacije dela, Force Ouvriere in konfederacije krščanskih sindikatov so izrazili ministru Aujoulatu nezadovoljstvo z dosedanjimi vladnimi ukrepi za zvišanje mezd in plač najslabše plačanim delavcem in uslužbenecem. Večina delodajalcev ne izpolnjuje vladnih odločb.

Sožitje med Vzhodom in Zahodom

je glavna tema zasedanja biroja azijske socialistične konference

Tokio, 20. nov. (AFP). Po večerajšnjem slovesnem začetku se je danes začel delovni del zasedanja biroja azijske socialistične konference. Med prvimi zunanjepolitičnimi vprašanji je na dnevnem redu vprašanje mirnega sožitja med Vzhodom in Zahodom.

Sporazum o plačah v Rimu

Od prvega januarja bodo dobivali državni uslužbenci 5000 lir več — Neofašisti in monarhisti bodo tudi uradno sodelovali v parlamentu

Rim, 20. nov. (Tanjug) — Predsednik italijanske vlade Scelba in sekretar krščansko-demokratskih sindikatov Pastore sta se danes dokončno sporazumela glede zvišanja plač državnim uslužbencem. Scelba je privolil na spremembne zahteve sindikatov, tako da je s tem rešena notranja kriza v vladni koalaciji, ki je nastala zaradi grožnje nekaterih demokratskih poslancev, ki bodo glasovali proti vladi, če ne bo ugodila njihovim zahtevam. Po sporazumu bodo dobili uslužbenci od 1. januarja dalje za 5.000 lir višje plače.

Občinske volitve v Grčiji

Atene, 20. nov. (Tanjug) Včeraj se je končala predvolilna kampanja za občinske volitve, ki bodo danes v Grčiji. Štirje milijon in 800 tisoč žensk, milijon in 800 tisoč ensk, bo izvolilo 223 predsednikov mestnih občin in 5.772 predsednikov občinskih skupnosti ter člane občinskih svetov. Kandidiralo je 125.000 ljudi, od teh 25.000 za predsednike občin in občinskih skupnosti. Za predsednika občine je lahko izvoljen kandidat, ki je dobil 40% glasov.

TELEGRAMI

SEUL, 20. nov. (Reuter). Južnokorejski minister za obrambo Son Von Il je sporočil danes, da se bodo v tork začeli med ZDA in Južno Korejo razgovori o obrambi Južne Koreje in utrditvi južnokorejskih oboroženih sil.

TAJPEH, 20. nov. (Reuter). Kitajska letala so danes bombardirala kuomintangski otok Pe Ju San. Kitajska obrambno ministrstvo sporoča, da so 4 kitajska letala tipa Mig-15 včeraj hotela prestrči kuomintangska letala, dve drugi borbeni letali pa sta letela nad otokom Tahan.

DUNAJ, 20. nov. (Tanjug) Več kot 10.000 delavcev v 3000 tiskarnih Avstrije je stopilo danes v splošno stavko zaradi tega, ker so delodajalci odklonili zahteve sindikatov za povišanje mezd. Po 1945. letu je to prva splošna stavka v Avstriji.

ANKARA, 20. nov. (AFP) — Iz uradnih krogov se je zvedelo, da bo predsednik turške vlade Menderes uradno obiskal Italijo konec januarja sil v začetku februarja pridojnega leta.

BAGDAD, 20. nov. (AFP) V Bagdadu se je danes začel kongres o prehrani živali in kultiviranju pasnikov v državah Srednjega vzhoda, ki ga je sklicala organizacija OZN za kmetijstvo in pridelavo (FAO). Na kongresu sodelujejo vse arabske države, poleg njih pa zastopniki ZDA, Francije in Italije.

NOVICE V SLIKI

Britanski in ameriški delegat sta izjavila sinoči v debati o palestinskih beguncih, da bosta podprla delo agencije za pomoč beguncem za nadaljnjih pet let. Ameriški delegat James Wadsworth pa je dejal, da bo ameriška vlada pristajala vnositi pro-utiti to vprašanje, če večina arabskih držav ne bo pospešila rešitve begunskega vprašanja. Begunce bo mogoče učinkovito podpreti, jim zgraditi stanovanja in najti za njih zaposlitev le, če bodo prizadete države sodelovale z ravnateljem agencije. Na sliki je skupina arabskih beguncev v Jordaniji.

POLITIČNI POLOŽAJ V ZAHODNI NEMČIJI

Socialni demokrati proti sporazumu o Posarju

Ollenhauer pri Theodorju Heussu — V Giessenu hude demonstracije proti ponovni oborožitvi

Bonn, 20. nov. (Tanjug). Predsednik federalne republike Nemčije Theodor Heuss je sprejel danes dopolne vodje socialno demokratske opozicije Ollenhauerja, zve-delo se je, da je Ollenhauer

Erich Ollenhauer

razložil predsedniku republike stališče opozicije do pariških pogodb.

Socialno demokratska parlamentarna skupina je danes poslala vladi interpelacijo o Posarju. Socialni demokrati zahtevajo od vlade, da zavrne francosko-nemški sporazum o Posarju in ga zamenja z začasnim sporazumom, ki bi po eni strani priznaval nemške suverene pravice do Posarja, po drugi strani pa priznal francoske okupacijske cone. Hkrati zahtevajo, naj vlada zajamči državljanom Posarja popolne državljanske pravice in kot edina nemška vlada, ki je bila izvoljena na svobodnih volitvah, nastopi v obrambo pravic vseh Nemcev, pa tudi Nemcev v Posarju, da smejo živeti v združenji Nemčiji.

V hessenskem mestu Giessen so bile sinoči demonstracije, ko je vodja varnostnega urada zahodnonemške vlade Theodor Blank na nekem predvolilnem zborovanju krščanskih demokratov govoril o ponovni oborožitvi Nem-

čije. Blank je namreč dejal, da je Nemčija postala sestavni del svetovne politike in da mora zato sodelovati v obrambi svobodnega sveta. Njegov govor so navzoči stalno prekinjali z vzkliki proti ustanovitvi nemške vojske. Policija je parkrat posredovala in prišla dva demonstrantna. Po skupščini je kakih tisoč ljudi še polno uro demonstrialo pred poslopjem, kjer je bilo zborovanje.

Povabilo evropske organizacije za atomsko fiziko

Zeneva, 20. nov. (USIS). Generalni ravnatelj evropske organizacije za nuklearno raziskovanje Felix Bloch je poslal povabilo vsem evropskim državam, ki še niso članice, med njimi tudi ZSSR, naj pristopijo k tej organizaciji. Na tiskovni konferenci je dejal, da bi bilo mednarodno sodelovanje v tej organizaciji sorazmerno lahko, ker gre za popolnoma znanstveno raziskovanje. Doslej so pristopile k evropski organizaciji za nuklearne raziskave Belgija, Danska, Francija, Federalna republika Nemčija, Grčija, Italija, Nizozemska, Norveška, Švedska, Svica, Velika Britanija in Jugoslavija.

Sestanek korejske komisije za premirje

Munsan, 20. nov. (Reuter) Zastopnik vojaške komisije za premirje na Koreji je izjavil, da so severnokorejske oblasti zahtevale, da bi bil 22. novembra sestanek komisije za premirje, na katerem bi pretresali nekatera vprašanja v okviru sporazuma o premirju. Zastopnik ZN na Koreji je povedal, da je poveljstvo Združenih narodov ugodilo tej zahtevi.

Oster komentar pekinškega lista o Formozi

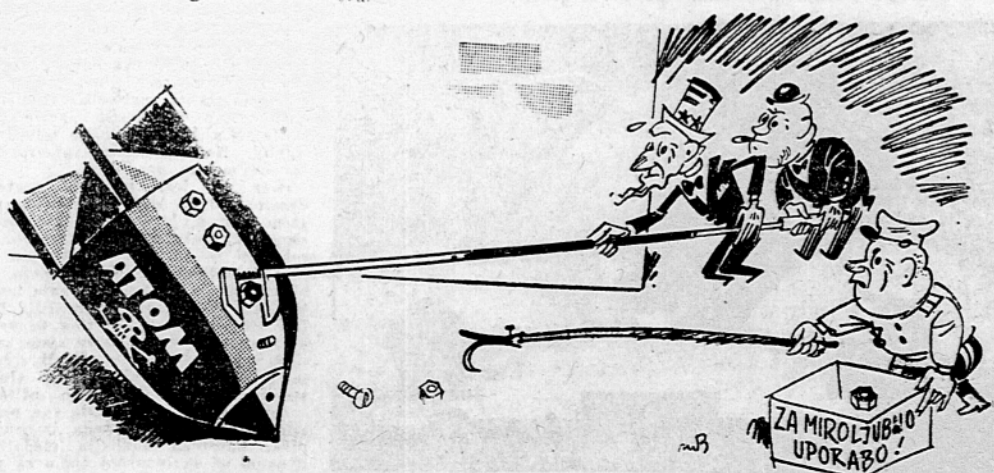
Peking, 20. nov. »Nova Kitajska« je objavila komentar pekinškega časopisa »Peoples Daily« na nedavno izjavo ameriškega ministra za zunanje zadeve Dullesa o nekaterih azijskih vprašanjih. Casopis razglablja v glavnem o Dullesovih besedah o Formozi in pravi, da je njegova izjava »poskus prepričati nedotakljivo suverenost Kitajske nad Formozo in otoki Penghu«.

TAJPEH, 20. nov. (AP) Kuomintang letala so včeraj bombardirala kitajski otok Toumen, severozahodno od Tašenskih otokov.

ATENE, 20. nov. (Tanjug) — Tu se je danes začela dvodnevna konferenca šefov ameriških gospodarskih misij Bilzinge vzhoda, Južne Azije in Afrike.

TOKIO, 20. nov. (AFP) General Max Taylor je prevzel danes poveljstvo nad kopenskimi silami na Daljnem vzhodu, nad 3. armado in varnostnimi silami na Japonskem. General John Hull bo obdržal vrhovno poveljstvo nad vsemi ameriškimi silami na Daljnem vzhodu.

Tokio, 20. nov. (AFP). Radijska postaja Peking poroča, da je kitajska vlada na povabilo Sovjetske zveze sporočila, da je pripravljena poslati svoje opozovalce na konferenco o evropski varnosti. Kitajska vlada sodi, da je prav sedaj primeren čas za takšno konferenco, in izjavlja, da bo v sodelovanju z ZSSR in drugimi državami skušala najti mirno rešitev za nemško vprašanje in varnost v vsej Evropi.

Morda pa bo le šlo... (Karikatúra M. Bregar)

BELEŽKE S PLENUMA

Vsebina in oblika - Realizem, za in proti - Nova umetnost - Sklepna beseda

Teško je pravzaprav snov, o kateri je razpravljalo plenum, deliti na ločena poglavja, ali se vsaj izogibati ponavljanjem. Kajti posamezni problemi oz. elementi te snovi - književnosti - so povezani med seboj kakor sestav zobatih koles. Ne samo, da je vsakoteri člen neobhodno potreben marveč mu je tudi definitivno določena smer gibanja. - Če hočemo torej govoriti o vsebini in obliki umetnosti, ne smemo pozabiti na vse, kar je bilo rečeno o njeni družbeni to je moralni in spoznavni funkciji.

Razumljivo je, da pisatelji, kadar se zberejo, največ govorijo o literarni obliki in da si zaradi nje kdaj pa kdaj tudi skočijo v lasje. Vsebina umetnosti je splošna, občedolovska, oblika ji daje individualnost. Če in kadar govorimo o »konservativni« ali »progressivni«, o »starihi« ali »novih« smereh v literaturi, se te oznake nanašajo predvsem na pojmovanje oblike. Seveda so tudi tukaj ti izrazi relativnega pomena, čeprav vnet zagovorniki te ali one »smere« tega zlepa ne bo priznal...

Beseda, ki je bila poleg veznikov, predlogov in pomožnih glagolov na plenumu največkrat izgovorjena, je skoraj brez dvoma beseda »realizem«. Imela je vehementne pobornike in vehementne nasprotnike. Dozvela je tudi skoraj vse možne inacije med tema dve skrajnostima. Vendar se »nepriustranskemu opazovalcu« zdi, da je večina nespornostim in sporov izvirala iz tega, ker je v besedi »realizem« razumel vsakdo pač nekaj svojega, obešal nanjo svoje priljubljene ali osvozarjene pojme ter jih zagovarjal s prepričanjem in strastjo. Šlo je torej v veliki meri za besedni boj zaradi besede. Nekateri so »realizmu« priznavali pomen obče pisateljske metode, drugi so ga pripoznavali samo kot oznako literarne šole iz XIX. stoletja, tretji so

videli v njem najdragocenejšo literarno izročilo preteklosti in polpreteklosti dobe, četrti so ga odklanjali kot »diskreditiran izraz iz časov, ko je bil dekretiran kot edino veljavna umetnost. Ta izrazolovni spor tudi na plenumu ni bil dognan do kraja. Zato bo verjetno »realizem« še jabolko marsikaterrega prepira.

V vselj izčrpani debati pa so se vendarle zrcalile v glavnem tri tendence, ki imajo globlji in širši pomen. Od teh sla po vsem videzu 2 negativni in ena pozitivna. (Govorimo o literarni obliki, ki pa je »ne-»ločljivo povezana z vsebino.)

Prvo tendenco bi imenovali »konservativno«. Njeni predstavniki se zavzemajo za »preizkušeno« obliko pisanja, ki naj bo »veran odraz stvarnosti« in »humanističnih idealov«, pri tem pa preprosta, »ljudska«. Zametavajo vse »novotarije«, češ da za sodobno in »soc.« literarno poslanstvo povsem zadoščajo oblikovne »pridobitve« tradicionalne umetnosti. Visoko cenijo »folklorne elemente«. Njihov glavni argument je »umetnost za ljudstvo«. Pri tem pa grede tako rekoč po liniji najmanjšega odpora ko zahtevajo književnost, ki naj bi bila dostopna »vsakomur« in ne samo »redkim izobražencem«. Njihova misel ima očividno napačno smer: namesto da bi hoteli ljudstvu, se pravi zaostalim množicam pomagati do izobrazbe, do višje kulturne ravni in do »velike umetnosti« (ki ni nujno »preprosta« in »vsakomur dostopna«), hočejo zadržati književni razvoj in vsiliti umetnosti nekakšno »poljudnost«.

Drugo tendenco, ki meri v nasprotno skrajnost, imenujmo, recimo, »progressivno« za vsako cenoc (progressivno - v dvojnem narekovaju). Ti »modernisti« se boje vsega »starega, klasičnega«. Tudi na njihovem praporu stoji geslo »umetnost naj bo izraz stvarnosti«. Toda znamenja njihove evropske in svetovne stvarnosti

(manjših meril ne poznajo) so, milo rečeno, drugačne vrste: tehnicizacija življenja, fizikalni rebusi, atomska in vodikova bomba, razdrobljenost individualne psihologije, mračna skrivnost človeške biti itd. Prav radi segajo tudi v kozmos in njegove »probleme.« Vse to naj se »primerne« izraza tudi v umetnosti, v njeni obliki. »Logična« posledica je »abstraktna« in podobne umetnosti. Njihov najljubši citat je - likovna umetnost. Nekateri pa grede še dlje in pričakujejo, da bo umetnost ustvarila nekakšne like ali pojme ali elemente, ki jih v naravi sploh ni... Njihov glavni in splošni argument je »novoc«, ki se je izrodilo iz pojma razvoja, napredka. Očitajo, da so nerazumljeni tolažajo pa se s tem, da se je tako godilo vsem novotarjem, zlasti največjim... Pri tem pozabljajo na marsikaj: da njihov »novoc« ni več tako novo, dalje, da so bili »nerazumljeni avtorji« povelikanški večini slabi avtorji, in končno, da je umetnost pač vezana na neko realno človeško vsebino - in obliko.

Tretji »tendenci« rajši ne bi iskali posebnega imena. Zdi se nam nekako »normalna.« In ta »tendenci« predvsem upošteva, da je razvoj evropske umetniške zavesti od renesanse dalje strujen proces, ki ga označujeta po vsebini humanizem in po obliki realizem. Toda v obdobju socialnih revolucionarnih kriz doživljata tudi klasični (meščanski) humanizem in realizem v literaturi krizo. Novo, drugačno življenje terja drugačnega izraza. Zato je nesmiselno oklepati se starih oblik in jim skušati na silo vliati novo vsebino, kakor je nesmiselno iskati rešitve na slučajnih strapotih in v zabodah, ki so zmeraj spremljale tako kritična razdobja in nikdar pustila za seboj pomembnejših sledov. Če se hočemo izraziti posebno slikovito, lahko rečemo: literarni tok je kakor mogočna roka; nikdar ne more poteci nazaj; lahko mu postavljamo jezove, toda prej ali slej vdere čeznje; na svoji poti se cepi v številne rokave nekateri se spet združijo z glavno strugo, drugi brž presahnejo ali se zamorvirajo; zdaj hiti in se peni skozi tesni, zdaj se razliva široko in mirno; posameznik, ki krmari po njem v svojem krhkem čolnicu, mora skrbno paziti in tenko poslušati, da ne nasede na plitvini ali da ne potone v tolmunih ali

da ga ne presenetijo brzice; za vsakim ovinkom se mu odpre nov pogled, a nikoli ne ve, kaj pride za naslednjim; tudi cilj je večno neznan, a mogočni tok vendarle zanesljivo vodi k njemu... Dovolili smo si to improvizirano prisododbo, ker je bil tudi plenum sam bogat na »pesniški« govorici in slikoviti ponazoritvah. Na kratko vsak pisec, ki bo iskreno sledil lastnemu umetniškemu nagonu, bo našel tudi lasten umetniški izraz; bodisi realističnega bodisi fantastičnega ali kakršnega koli (v umetnosti se ne da ničesar določati ali napovedovati), vsekakor pa novega izvirnega. In še enkrat: naj bo njegov izraz tak ali drugačen, izražati bo moral človeško realnost in vse, kar je v njej pomembnega in dragoceneega. Kaj bi bilo treba še povedati o plenumu? Seveda so mimo tega, kar smo skušali povzeti v pričujočih vrsticah in česar ne bi hoteli ponavljati ali še enkrat podčrtavati, seveda so mimo tega posamezniki povedali še mnogo zanimivih podrobnosti in lepih misli. Plenum je bil na visoki ravni, spodbuden po svoji vsebini

in obliki. Tu res lahko vsakdo pove, kar misli - se je »sušljalo« po »kuloarjih«.

Plenum je bil koristen in poučen še v posebnem oziru. Stevilnim svojim udeležencem je nudil izvrstno priložnost, da se osebno in temeljito seznanijo med seboj. Kako koristno je to za vsakogar in za celotno jugoslovansko književno kulturo, ni treba posebej poudarjati. Dalje je manifestiral enotnost jugoslovanskih književnikov, lepo in pončno pa so prišle do izraza tudi značilnosti posameznih republiških kulturnih ambivalentov, kakor so se izoblikovale po zgodovinski nujnosti in kakor se kužejo danes. Te razlike je treba upoštevati in spoštovati.

Plenum je dal mnogo izkušenj za podobne prireditve v prihodnosti. S tem da je načel vsa »razpoložljiva« problematika, je utrl pot za kasnejše diskusije, ki se bodo lahko z večjim pridom lotevale posameznih vprašanj. Tak, kakšen je bil, je bil beogradskega plenuma potreben in je dosegel svoj namen. Tit Vidmar (Konec)

Nikolaj Omerza: »Balet«

Kritik išče Pirandella

Novembrski dež. Celjsko gledališče v mokri temi, skozi katero si utirajo luč cestne svetilke. V gledališču nova premiera: Pirandellova drama »Sest oseb išče avtorja«. Oster domislek presune močnega: leta 1921 so v gledališču Valle di Roma v Nicodemijevi režiji prvič uprizorili Sest oseb. Predstava je po-

vzročila pretep. Tepli so se v dvorani in na odru. Sest do sedemsto ljudi je čakalo Pirandella pred gledališčem. Hoteli so ga pobiti. Neznani vojaki ga je strpal v avto ter rešil. Leta 1923 so »Sest oseb« uprizorili v Parizu. Režiral je Pitoeff. Velikanski uspeh, velikanski uspeh. Pred časom je Comédie Française prevze-

la uspeh brez rizika. Zdaj prevzema celjsko gledališče riziko.

V Celju se bijejo gledališke bitke v prvih frontnih črtah in zato upravičeno vzbujajo pozornost vseh, ki se zanimajo za gledališko omiko na Slovenskem. Srečanje Pirandella z občinstvom, ki se mu niti ne sanja o revolucionarnju dramatske forme predstavljati vsekakor dogodek, ki presega celjske meje. Kakšno je lahko danes srečanje našega občinstva s Pirandellovom? Ni bilo ne pretepop, ne ovacij... Leta 1934 človek že lahko mirno išče Pirandella ter najde vse njegove znamenite vrline, pa tudi zastarele, omrtvčene ali suhe veje njegove gledališke umetnosti.

je razumel osnovni Pirandellov temperament, ki ga je vročekrvni Sicilijanec razkazal skoraj na sleherni strani svoje drame. Od joka do smeha, od jeze do ljubezni, od hudodelstva do kesanja, mine pri Pirandellu le kratka sekunda. In Hieng je vulkanično naravo Pirandella - Sicilijanca ponazoril z neverjetno razgibanom predstavo, v kateri se tempo in ritardando, tišina in hrup, čustvo in razum zasledujeta z brezmejno naglico. Odlika predstave je tudi v mnini razpodelitvi realnega sveta in sveta fantastičnega, čeprav je realni svet režiserju veliko slabše uspel kakor pa svet fantastičnega. (Igralci Pogovorni jezik med igralci itd.)

Prizor iz uprizoritve Pirandella v Celju

Ob Matissovi smrti

Osemdesetletni Henri Matisse, ki je pšel kratkim smrli, je bil ena največjih slikarskih osebnosti Francije. Kot slikar se je pojavil okoli leta 1892. Samo dve poti si je slikarski čopit lahko takrat izbral: ali klasičen ali impresionizem. Matisse se je seveda vključil v slikarsko revolucijo impresionizma in šel po poti, ki jo je s tolikšno mero slikarske genialnosti utiral Cézanne. Pozneje je na Matissovo ustvarjanje vplival tudi Gauguin in pointilist Signac.

Okoli leta 1905 pa se je Matisse pokazal kot slikar popolnoma svoje vrste. Vse značilnosti njegovega slikarstva, ki so bile do tedaj skrivne, so postale očite: zdravje, veselje, do življenja, veselje do življenja, veselje in srečni barvi, veselje do spokojnega uživanja in do umirjenosti. Sam je izjavil: »Moja sanja je sanja o umetnosti navnovsja, čistosti in miru brez vznemirljivosti ali težke

vsebine... nekaj podobnega kot ušoben folijec.

Kljub temu pa so ga ljudje tedaj krstili za začelnika »avtorstva«, kar bi se po naše lahko reklo »bestija«. Ker so bili navajeni na lažni akademizem slikarskih oblik, jih je veselo, sproščeno in živahno slikarstvo presenetilo tako kot presneti nedeljski spremljevalci divja žival v gozdu. A Matisse je šel mirno po svoji poti naprej in odkrival nova izrazna sredstva v slikarstvu in nove odnose med barvami. Kmalu je zmagal. Po prvi svetovni vojski za nikogar ni več predstavljal vpešaja, ob katerem bi se bilo treba zamisliti ali protestirati. Matisse je postal ena največjih slikarskih zmag XX. stoletja. Mir, urejenost, lepota in toplina barv - to so bile poznajne Matissove odlike, ki so prijetno vplivale na vse. Zato so ga vsi zapored začeli ljubiti in ceniti. Čeprav so ga neprestano postavljali ob Picassovo ime, vendar ni z njim, ki je voharil v slikarstvu, imel nikdar nič skupnega. Matisse je bil zmeraj slikar šibine, slikar sreče in slikar razkošne lepote. Srečno bela barva, malo črne, štiril rumene, dve rdeči in ena krvavo rdeča, dve žgani sieni, rumeni oker, dve zeleni in dve kobaltno modri... to so bile barve njegove palete. Malo jih je bilo in vse spadajo v družino vsehlih barv. Z njimi je Matisse ustvaril nesmrtno umetnine.

Zato je Jean Cocteau upravičeno zapisal tiste dni, ko je zvedel za Matissovo smrt, da se veliki slikar samo dela, kot bi umrl. K

BOGOMIR MAGAJNA:

„Racko in Lija“

Bogomir Magajna je tudi mladinski pisatelj. Znana je Magajnova pravljica o Brkonji Celjstniku in njegova knjiga »V deželi pravljic in sanj«. Tem pravljicam pa se je pravkar pridružila nova knjiga za našo mladino, zbirka zgodbic z naslovom »Racko in Lija«, ki se bo mladim bralcem gotovo prav kmalu prijubila. Tisto, kar je v zgodbicah le drobne knjige posebno zanimivo in privlačno, je njihova pestra in razgibana vsebina in po način Magajnovega pripovedovanja. Zgodbice so bolj ali manj resnične, tu in tam

pritegne njegovo pozornost, kar navduši in že hoče postati slikar. Tako je v mladem življenju vedno kaj novega. Mladeno hotenje in zanimanje pa ne traja dalj časa. Ne čudimo se, če Racko kmalu pozabi na slikanje in postane razbojnik, nato komedijant in gornik. Vse to je popolnoma resnično in verjetno. Toda tu so še druge zgodbe, o Racku vrtohodcu, o Racku, ki postane kralj Matijaž, o njem kot potapljaču in padalcu. Te zgodbe pa so le čudne in lepe Rackove sanje, ki so tako žive, da človek res ne ve, ali je vse resnično ali ne. Rackove sanje, v katerih se je razvlela pisateljeva fantazija, so kot pravljice. Med vse te zgodbe pa je pisatelj spretno vpletel zgodbe, ki jih pripoveduje otrokom stric Janka. Nekatero od teh so bolj pravljice, druge pa so resnične, čeprav kdaj pripovedovane kot pravljice. Tu je pravljica o lutki Lepuški, pravljica o kipu iz porcelana, ki je tmel oči iz turmalina in pravljica o morski roži. Zabavne prigode vsebujeja zgodba o Kastihrompu in tista o zakladu. Ostale, zgodba »Ananass«, o Snelgulčici in o mladi terznu Japonki izanami, so pa resnične in trpke. Zgodile so se v Trstu. To so podobe iz življenja revnih in ubogih ljudi, ki jih človek lahko sreča povsod po svetu. V njih je čuti žalostno in grenko socialno ozadje.

Čeprav so zgodbe med seboj dokaj različne, pa to ne moti. Magajna jih je znal povezati v celoto, nespitljivo se vrstijo in vsaka po svoje oblikuje bralčovo srce in razum. Knjiga »Racko in Lija« je napisana s tankim poslušom za otroško psihologijo. Magajna ni tujec o svetu otroškega življenja in otroških sanj. Prav tako pa je njegovo pero spretno v pisanju za mladino. Ze tako zanimivo pripovedovanje pa vsekoli spremilja prijeten duhoviti in živahen humor. Lepe in zanimive ilustracije, ki prav prijetno poživljajo tekst, je narisal Maksim Se-dej. Jože Jerko

Obisk v reškem gledališču

Gledališče na Reki je stara in čustljiva stavba, katero so zgradili še v stari Avstriji na nič kaj pripravnem kraju. Sedajna je ob obsežnem nasipu, v neposredni bližini tovornega pristanišča; po sredini ceste, ki vodi mimo teatra, sopihajo lokomotive in prevažajo tovorne vagonce. Obiskovalce, ki prvič vstopajo skozi velika vrata v nekoliko postarano in posivelo avlo, pa nujno pomislijo na prijetne občutke igralcev, ki umirajo na odru ob spremljavi ladjskih strun in življenja vlakov. A vendar, prostorna dvorana, dvakrat večja od ljubljanske Dramne, ne prepriča od znanj niti najmanjšega sumu, čeprav je sicer nudve akustična. Tudi najširši svet z odra je mogoče slišati prav na galeriji.

V stebri gostujejo pod isto streho kar tri gledališča: dramsko, operno in gledališče italijanske narodnosti manjšine. Zdržena so pod isto upravo, ki prav na tak način omogoča življenje slabo in nezadostno obiskovanemu italijanskemu teatru. Medtem, ko je povprečno število hrvaških dramskih predstav za pomembno uprizorenje nekaj nad dvojnako, so od italijanskih predstav obiskane le premiere in repize. V tretje gre nerado, kljub nenavadno visoki umetniški ravni ansambla.

Operna je zaradi nestalnega orkestra, šibkega zboru in premejnemu številu dobrih solistov v nenehni krizi in težavah. A zdi se, da je vendarle našla pravo pot, ko je angažirala znanega jugoslovanskega dirigenta in komponista Borisa Papanduklo. Njegov trud z orkestrom je uspešno morda bo tako Reka navezalnje in obnovila kvaliteto svoje Opere in tako nadaljevala s kvedavno tradicijo dobrega opernega središča.

Nadve zanimivo je dramsko gledališče, tako glede kvalitete uprizoritve, kot z ozirom na pogum, s katerim poizkuša prekiniti z vsem, kar je obrabljeno in že prevedo čisto obiskovalcem. Zastarelost in povabljanje samega sebe ni v hrvaški

Prizor iz »Othello« v reškem gledališču

stiliziran sceni, brez zastorov in s štirimi stopnicami dohodi, po katerih prihajajo in odhajajo igralci ob koncu prizorov. Vtis, katerega mi je zapustila predstava, je bil nudve ugoden. Res, v celoti ni bila na enakomerni višini, saj so bile nekatere manjše vloge slabe, ali pa vseh nepriprano zasledene. Režiserjeva spretnost in predvsem močna ter skrajno intenzivna igra Veljka Maričiča v naslovi vlogi, pa je takšne pomankljivo stiskoraj povsem izgledila. Njegova interpretacija »Othella« povsem presega običajno upodobitve, katero označimo navadno kot »skvaliten«. Podal je ljubečinske dosleden, premoten lik ljubosumnega biznasa na intenziven, skorajda nasilno prepričljiv način. Njegova igra je bila veskoki kultivirana in prej zadržana kot patetična. Morda so prav zato drobni premori v tekstu učinkovali napeto in grozeče.

Igralec pa je bil prav nasprednega mnenja. »Ne, videli ste dolgočasno in slabo predstavo. Le kako se morete veseliti praznega odra brez zastorov, brez revizijov, z vedno enim in istim prizoriščem! Same stopnice so veseprednja provokacija, pa skake po njih, da bi lahko celo dno izgubili. Ne, na takšno uprizoritev jaz ne morem pristati!« »Kar vas jezi, je meni ugajalo. Prostor, ki je bil res skorajda povsem prazen, je omogočil gledalcem zbranost, kakršno prenatrpanost z revizijami razbija. Ugajalo pa mi je tudi režiserjevo prizadevanje, da bi s pomočjo tempa dogajanja izluščili vse bistveno in tragedij. Dejali ste, da na prizorišču te vrste ne morete pristati. Ali se niste zmotili? S tem, da ste se zvliveli v igro in intenzivno podajali svojo vlogo, ste preklicali svojo lastno trditve.« »Zasmeljal se je in zalila sva povsod vse, katerega naveljavo gledalci ekonom na skrivnostno način za gledališko »obrekovalnico«. Marjan Jerko

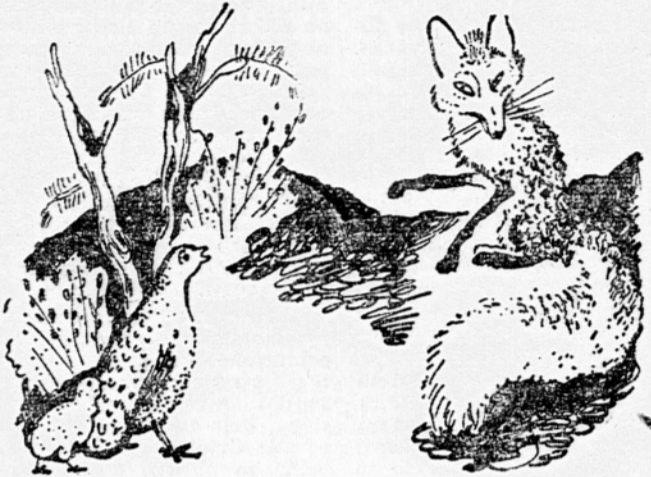
K III. abonmajskemu koncertu Slov. filharmonije

Kot tretji simfonični koncert za »rešči« abonma bo v ponedeljek, 22. novembra, na vrsti koncert, orkestra Slovenske filharmonije za dirigentom Borisom Papanduklom iz Reke in solistko pianistko Jelko Suhadolnik-Zalokarjevo. Sporedni program simfonije P. L. Čajkovskega. Boris Papanduklo je danes ena najvidnejših osebnosti v jugoslovanski glasbi: rojen leta 1906, se je udejstvoval doslej skoraj na vseh področjih glasbe kot skladatelj, dirigent in vodja opernega gledališča v Zagrebu, Splitu, Sarajevu in na Reki, kjer je sedaj direktor opere »Ivana Zajca«. Napisal je mnogo del za različne glasbene ansamble, tri opere, tri baleta, več oratorijev in kantat (pri nas je bila v poslednjih letih izvedena kantata »Stojana majka Knežpolca«), več filmskih glasb in mnogo zborovskih del. Njegov »Preludij« zeli v resnici biti »predigra« v smislu naziva, a kot takšen samostojno delo. Maurice Ravel je v svojih dveh koncertih za klavir (drugi je napisan za samo levo roko in ga bomo tudi slišali v tej sezoni na koncertu Slovenske filharmonije) podal sintezo svojega jasnega, občutljivega in svojzrednega barvanega klavirskega sloga, s katerim se je najmočnejše uveljavil v svetovni klavirski literaturi. Na tem koncertu izvajano delo ima tri kontrastne stavke polne duhovitosti in presenetljivih postopov, a tudi v obliki in z stavku - globokost ga občuja.

NAJDIHOJCA

O prepelici, lisici in častni besedi

V neki budi zimi se je v gozdu nenadoma pojavil velik volk, ki je že v prvih dneh zagospodaril med živalmi. Novica o krvoloču se je takoj razširila do najmanjše živali v gozdu. Celo sama teta zvitorepka je s težavo rešila svojo kožo, ko ga je prvič srečala. Od tedaj pa je premišljevala, kako bi si obvarovala svoje življenje. Uvidela je namreč, da ji bo volk nekega dne nenadoma skočil za vrat, ko se ga bo najmanj nadejala in se posebnega truda ga to ne bo stalo. Ali pa bo šel previdno po njeni sledi in če ji veter ne bo prinesel vonja po njegovem umazanem kožuhu, ji bodo njegovi strašni zobje zapeli pogrebno pesem.

Premišljala je zvitorepka, kaj je potrebno ukreniti, toda v strahu dolgo ni našla pametnega izhoda iz te stiske. Tedaj pa je zaslišala prepelico, kako brezskrbno kliče mladiče, ki jih je ravno tiste dni izpeljavala iz gnezda. Približala se ji je na skok, toda prepelica jo je pravčasno opazila in že je bila na veji ter je opozorila mladiče, da so se naglo poskrili in porazgubili med gostim grmovjem. Ob pogledu na

in te more pravčasno opozoriti. Poklicala je prepelico ter ji predlagala, da sklene prijateljstvo v skupni stiski: prepelica naj bi jo opozarjala na nevarnost, lisica pa ne bi zalezovala prepelice in njenih mladičev. Ker je bila prepelica dobrega srca in je hotela zaščititi pred lisico tudi ostale gozdne prebivalce, je zahtevala, da naj zvitorepka, dokler jo traja dogovor, ne je nobenega mesa. Mislija je namreč, da se bo lisica v tem času morda privadila na drugo brano in bo gozd varen pred njo tudi se po odhodu volka. »Če mi daš častno besedo, da boš jedla samo tako brano, ki jo jem sama, pa ti pomorem v stiski«, je dejala prepelica. Zvitorepki se je kar zavrtelo v glavi, ko se je spomnila na črno, polže, bročice, ličinke, jagode in razna zelišča, s katerimi se hrani prepelica, ter je zavihala svoj nos. Toda že se je spomnila zopet na volka in njegove ostre ukrivljene čelkane, že je videla njegove prečeče, krvoločne oči skoraj v vsakem grmu in ni mogla drugače, kakor sprejeti pogoje.

»Naj bo«, je dejala. Toda ni ji bilo jasno, kaj naj to pomeni častna beseda. Iz previdnosti in z namenom, da bi prepelico konč-

Lisica ni posebno dobro razumela te razlage. Vendar, če častna beseda le ni nekaj za pod zob, si je mislila, je že vseeno, kaj je. »Dobro, naj ti bo častna beseda«, je dejala. »Toda tudi ti mi daš častno besedo, da me boš zvesto opozarjala na volka«, je še pristavila.

Tako sta sklenili dogovor lisica in prepelica in se odslej ravnali po njem — toda kako? Prepelica se je vedno zadrževala v bližini lisice in je s primernih dreves opazovala okolico. Vsakokrat je pravčasno zagledala volka ter je nanj opozorila lisico,

da je lahko brž odnesla svoj rep. Kaj pa lisica? Kadar je vedela, da jo prepelica lahko opazuje in vidi, je tu in tam pojedla kakšno res prav sladko jagodo, tudi kakšnega mastnega črva se je lotila. Na skrivaj pa je slišala miško, zalotila mladega zajčka ter si je privoščila vse, kar si je na skrivaj mogla privoščiti.

Tako je lisica živela v prepelčinem varstvu, dokler je lepega dne prepelica ni zalotila, kako je planila na nič hudega slutečo ververico, ki se je ravno spustila po deblu, da bi po ileb prebodila

Uganke

Je belo, tekoče; če vreme je vroče, ima pa navado, da skisla se rado.

Ob lepem vremenu je sličen korenju; v deževnati dobi podoben je gobi.

Na drevmu visi, a sadje to ni; v jeseni odpade, tako — iz navade.

Dvoje oken pred očmi vrhu nosa, tam čepi. Črne črke, bel papir, to novic je dnevnih vir.

Znana ptica, črno-siva, ki pri nas vse leto biva, nič ne poje, pač pa kraka; ti že veš, da to ni —.

za skok preveliko razdaljo do sosednjega drevesa. Silno se je razburila in je ošela lisico, ker je prelomila častno besedo. Lisica se je izgovarjala, da je prepelica preveč zahtevala od nje, ko je rekla, naj se odpove mesu. »Poglej me le, kako sem sbrnjala, samo kost in koža je ostala od mene, saj bi me moralo biti konec od lakote, kar je še huje, kakor bi me zadavil volk. Daj, ne bodi tako trdosrdna! Pozabiva na ta dogodek — za v bodoče pa ponovno obljubljam, da se kaj takega ne bo več zgodilo.«

Morda bi bila lisica še preprosto dobrotno prepelico, pa je v bližini nenadoma silno počilo. Ko sta premagala strah, sta se lisica in prepelica previdno približali mestu, od koder je počilo. Ob potoku sta zagledali volka s prestreljeno glavico in lovca, ki si ga je ves vesel ogledoval. Zdalj si je lisica šele prav oddahnila. Poskočila je proti veji, na kateri je sedela prepelica in skoraj bi jo dosegla z gobcem: »Zdalj pa se mi le izgubi, ti napitnjemi pernatim cmok — če te dobim, te požrem s svojo častno besedo vred.« Ji je zabrusila ter se je izgubila med grmovjem, prešerno vihteč svoj košati rep.

Pa ni šlo tako po sreči, kot je zvitorepka mislila. Ker je vedela, da ni lovca doma, je hotela nekaj kokešiti iz kurnika na njegovem domu. Lovca pa je ta dan pripravil pred kurnikom železno past, ki je lisico zgrabila ravno tedaj, ko je hotela pri vratih povohati, koliko je kaj notri.

Ujeta za obe prednji nogi, je lisica dočakala lovca, ki se je vrnil iz gozda. »Ali te končno imam, ti moja zvitorepa puščica? Svoji ženi sem dal častno besedo, da ne bom miroval, dokler te ne ujamem.«

Lisici sedaj ni bilo potrebno več premišljati o častni besedi. Spoznala je, da je častna beseda vendarle obljuba, ki se jo mora izpolniti, vkljub vsem težavam in da včasih pomeni celo smrt.

Napisal Milan Stubelj.

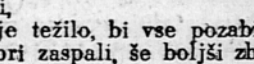
Zvezda

Zvezdica zlata, veselje očem, sveti nad mestom, nad reko, nad vsem, sveti, miglja, se leskeče lepo, gleda nas kakor ljubeče oko.

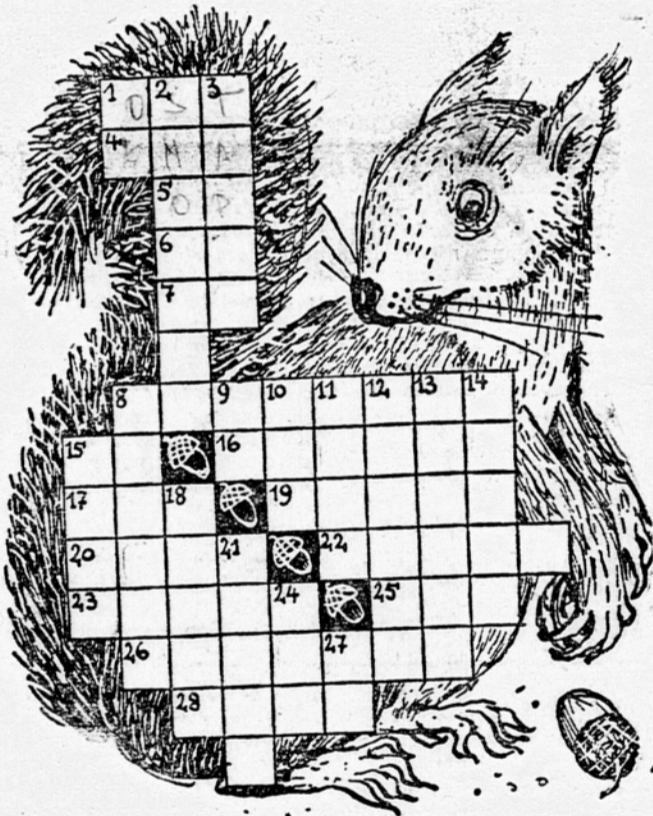
Zvezdica zlata, daj sanje ljudem, sanje o tebi, o Zemlji, o vsem, da bi ugledali v sanjah ves svet, kakor v podobah na zidu razpet, glase daj gluhih, daj žarke za slepe.

Če je kdo dober, daj sanje prelepe — da bi se v sanjah vsaj vsi razumeli, da bi si v mislih vsaj dobro hoteli, kar je težilo, bi vse pozabili, dobri zaspali, še boljši zbudili.

Zvezdica zlata, veselje očem, sveti nad mestom, nad reko, nad vsem. Branko Rudolf

Križanka „Deverica“

Vodoravno:

1. konicica,
2. glavni števnik,
3. kraljica za opombo,
6. nikanica,
7. pivce,
8. naostren,
15. veznik,
16. pomanjkljivost, pogrešek,
17. kraljica za Edeki št. Slovenije,
19. koč,
20. velika divja žival,
22. ta dan,
23. ne trden in ne plinast,
24. preprosto orožje,
28. dam na posodo,
28. čedna, zala.

Navpično:

1. del koleca,
2. žival z mnogimi nogami,
3. nasprotno od hladnega,
8. nakana,
9. B.V.,
10. žival, ki hodi nazaj,
11. upadanje,
12. divje živali, ki iz mrhovino,
13. gospodar (tujka),
14. diklat,
15. zanjica; del roke,
15. ptica ujeta,
21. najhben nos,
24. šop, kita; Prešernov prijatelj,
27. trdnica.

Rešitev križanke „Košarica“

- Vodoravno: 1. napovedovalec, 13. Amerika, 14. omele, 15. oko, 16. oreh, 18. ta, 19. rožen, 21. rumen, 22. čaroben, 24. aroma, 25. il.
- Navpično: 1. ma, 2. amor, 3. pekoča, 4. orožar, 5. vi, 6. ekonom, 7. dar, 8. vohuni, 9. Am, 10. leteti, 11. elan, 12. Co, 17. ere, 20. Ero, 23. Ba.

Rešitev so poslali

- Martin Kovač, Anica Stiglic, Verena Zemljic, Oto Ambrožič, Aco Kranjc, Rožica Muhlić, Ivko Krnc, Marica Sikošek, Alešek Tavčar, Franjo Jurman, Branko Jovanovič, Franci Drča, Bogomil Muha, Urška Schmit, Darko Romanjuk, Maja Gerželj, Nada Udovič, Jernej Kovač, Ignac Maučec, Peter Drotelnik, Mirko Blagovič, Igor Kranjc, Ruša Rožman, Janez Stergar, Mija Poljanec, Andrej Hribernik, Silva Štor Marjanca Kuhar, Julijana Karlošek, Slavica Porenta, Niko Kodrič, Petrica Čuk, Anka Svigelj, Igor Košir, Milica Završnik, Janez Bleiweis, Metka Omerzu, Marija Sovizoz, Ivan Faganelj, Marjana Jakl, Tatjana Jenko, Milan Klopčič, Stojan Pate, Janko Kremžar, Jože Vidic, Jožica Cop, Adolf Koklin, Marica Rotar, Anton Camplin, Jakob Kunstelj, Stanko Tomazin, Marinka Stepic in Jožica Kač.

Za nagrado je bil izrebran Niko Kodrič z Razdrtega. Naj sporoči, katero knjigo bi radi!

Naknadno so prispelo še naslednje rešitve križanke:

- Andreja Baša, Marija Kuralt, Borisa Karal, Janez Rožman, Vlado Rajkovič, Milan Repovč, Andrej Pirko, Jožica Košan, Rožica Kraljevič, Franc Flinžar, Josip Džura, Anica Černe in Zoja Skušek.

Ker so se oglašili prepozno, jih nismo mogli upoštevati pri nagradnem kraljanju.

ptico se je lisici posvetilo v glavi: dobro bi bilo imeti takega zaveznika, ki lahko z drevesa opazuje, ali se odkod približuje nevarnost

Dragi bralci!

Najprej naj se zahvalim za poslano štirin risarjem. Pionir Rudi iz Trbovelj je spet poslal ilustracijo za Miško, katero tudi objavljam. Na Miška ni pozabila nič njegova zvesta ilustratorka Rožica Kragelj. Upam, da se ji ne bo zdelo za malo, če tokrat ne bo videla svoje lepe risbe v Najdihojci. Tretja ilustratorka je Marica Rotar iz Kozarij, ki se je oglasila prvič. Njena risba prav nič ne zaostaja za drugimi in bi jo z veseljem objavili, toda narisana je s tako bledim svinčnikom, da je ne moremo uporabiti za tisk. Svetujme ji, naj v prihodnje raje riše s črnilom ali tušem. Posebej se moram zahvaliti Jožici Kač iz Polzele za risbico, ki jo je posvetila meni, pa tudi za pismo in uganke. Oglasila se je prvič in kot prva iz svojega kraja, zato upam, da se bo držala svoje obljube in mi spet kaj pisala.

Helena Čebela in Erna Fleber, obe iz Dolenje vasi pri Zagorju sta po vsem videzu sosedni prijateljici. Lepo je tudi, da sta se obe hkrati spomnili Najdihojce in poslali vsaka svojo pravljičko, prva o »Čudežnem peresu in treh kraljevih hčerah«, druga pa o »Kraljični in treh kraljičih«.

Upam, da bo njuno prijateljstvo še dolgo trajalo in da bosta s svojimi pismi še večkrat razveselili urednika Najdihojca.

Anton Camplin je v svojem pismu na kratko opisal gimnazijo v Lendavi, katero obiskuje. Podobno piše Marinka Stepic z ljubljanske klasične gimnazije o delu dijaških krožkov. Pravi, da najraje obiskuje zvezdoslovni krožek. Nemara bi lahko podrobneje opisala njegove zanimivosti za vse naše bralce?

Stanko Tomazin in Jakob Kunstelj iz Gorij pri Bledu sta sestavila vsak svoj maglični kvadrat. Če bo le prilika, ju bom objavil.

Nazadnje še dvema zamudnicama iz prejšnje številke. Njuni pismi sta prišli tako pozno, da jima lahko šele danes odgovorjam, a le na kratko. Urška Schmit je obljubila risbo ali spis — no, doslej še nisem dobil ne tega ne onega. Danica Glavan pa je poslala več kratkih zgodbic, križanek in sliko Bleda. Morda bom lahko kaj objavil, a rajši naj pošlje kaj novega.

Vse vas lepo pozdravlja Urednik

Marjetka je šla v živalski vrt. Tam je videla kenguruja, ki je nosil svojega mladiča v vreči na trebuhu. Marjetki se je zdelo to imenitno. Takoj je odšla domov in si oblikala predpasnik, ki je imel spredaj šep. Vanj je dala svoje punčke in čunje. Začela je tudi skakati kakor kenguru.

Napisala Anica Kumić iz Primskovega

Medvedek, ki ga vidite na sliki, je zdaj sicer ljubljancin in stanuje v Živalskem vrtu, rodil pa se je v gozdu kot divja zver. Če zdaj uživa pri ljudeh gostoljubje in skrbno nego, je to zato, ker je tako rekoč med zadnjimi svojega nekdanjega močnega rodu. Medvedje so postali v Evropi zelo redki, največ pa jih je v naši državi. Izkuseni lovci računajo, da jih je v Sloveniji kakšnih 25, v celi Jugoslaviji pa blizu 700. Lov nanje je prepovedan. Zato so kosmatinci ponekod spet postali prav objestni in nevarni. Vendar vse nevarnosti, vsaj za naše oči, odtehtajo njihove dobre lastnosti: njihova godrnjava dobrodušnost, navidezna nerodnost, sladkosnednost in pa vse umetnije, ki se jih nauče. Nič pa ni bolj ljubkega, kot je takle medvedji mladič. Ni čudno, da si je med vami pridobil že mnogo prijateljev.

24 Miško

2. NA POTI DOMOV

Malo čudno je videti konja, ki sam, brez gospodarja in brez voza dirja po cesti. Tako je bilo z Miškom. Za Mukija, ki je tekel poleg prijatelja, se ni nihče zmenil. Po cestah je dovolj psov, ki so se potepali, ki jim je tako potepanje brez cilja in namena ljubeče kot pa vama streha in čuvanje domače hiše. Konj pa takih menda ni. Konj mora živeti v hlevu in mora delati za svojega gospodarja. Ljudje so Miška gledali in se čudili. Nihče ga ni poznal. Vendar pa so ga pustili v miru. Ga bo že poiskal tisti, ki mu je konj ušel!

Tako sta Miško in Muki srečno minila marsikatero nevarnost in se nekega dne znašla na travniku pred majhno vasico ob Savi. Bila sta lačna in žejna. Muki ni bil še nikoli tako daleč od svojega doma, zato je bil nekoliko vznemirjen in slabe volje. Začela se mu je oglašati vest. Kaj bodo rekli doma? Pes čuvaj ne sme zapustiti svoje domačije. Nejevoljno se je obrnil k prijatelju in rekel:

»Veš kaj... ta pot je pa le malo predolga. Sploh veš, kje si doma? Rekel si mi, da ni daleč.«

»Povedati ti ne bi mogel,« je žalostno odvrnil Miško, ki mu je bilo hudo za prijatelja. »Čutim pa, da je najina pot pravilna in če se ne motim, morava biti kmalu tam.«

Muki se je za trenutek zamislil. »Kako, tudi ti čutiš?« je rekel nato in pogledal Mišku v oči. Bil mu je žal. Prijatelj se mu je zasmilil. Toliko dni sta bila že skupaj in zdaj, ko sta že skoraj na cilju, res ne bi bilo prav, da bi se sporekla. »Tvojega doma ne bi mogel najti, to drži,« je rekel Muki pomirljivo. »Če bi se pa zdaj obrnil, bi takoj vedel, kam mi je iti. Tudi jaz to čutim. Niti za korak se ne bi zmotil.«

Potem sta spet nadaljevala pot. Miško je tekel spredaj, tekel je vedno hitreje in občutek silne utrujenosti, ki ga je še malo prej mučil, je nenadoma izginil. Nekaj novega je šinilo vanj. Vsega je prevzela čudna nestrpnost, ki ga je sllila, da je pospešil korak in da je pozabil na lakoto in na žejo. To je opazil tudi Muki. Tudi on je zdaj stekel hitreje. To je bilo dobro znamenje. Muki je precej uganil, da je Miško začutil bližino svojega doma in da se bo njuna pot vsak čas zaključila.

3. ZVONEC

Sedeli so pri večerji. Na steni je tiktakala stara ura. Dremuš se je poleg mučil, je nenadoma izginil. Nekaj novega je šinilo vanj. Vsega je prevzela čudna nestrpnost, ki ga je sllila, da je pospešil korak in da je pozabil na lakoto in na žejo. To je opazil tudi Muki. Tudi on je zdaj stekel hitreje. To je bilo dobro znamenje. Muki je precej uganil, da je Miško začutil bližino svojega doma in da se bo njuna pot vsak čas zaključila.

»Ne, to ni mogoče. Ukradli so ga. Miška so ukradli. Nikoli več ga ne bomo videli.« Gospodarjev glas ni bil srdit. Bil je zaskrbljen in bolj mehak kot po navadi. »Če pa bi res... no, če pa bi se zgodilo res kaj takega, potem...« Ni končal. Dremuš pod mizo je nenadoma zaslišal Jožkov glas, ki je skočil v očetovega:

»Bi Miško ostal doma, kaj? Ne bi ga več dali od hiše? Lepo te prosim, oče, reci mi, da ga ne bi dali več od hiše. Miško... vem, da je ušel. Čisto natanko čutim, da je ušel in da se bo vrnil domov. Samo Miško je lahko tako zvest.«

In spet gospodar: »Če je to res... potem je Miško najbolj zvesta žival na svetu. Seveda... potem ga bomo obdržali pri hiši. Take živali človek ne sme prodati.«

Jožko je skočil pokonci in Dremuš, ki se je še vedno motal okoli njegovih nog, se je dvakrat prekopicnil, preden se je spet ujel na vse štiri. To ga je do kraja razjarilo. In še Miško po vrhu! Kaj morda ni tudi on zvest? In v zahvalo? Brece in lakota. Odšel bo. Takoj zdaj bo odšel in se ne bo nikoli več vrnil... Dremuš se je res obrnil in se z dvema skokoma pognal iz sobe.

Tedaj pa je pozvonilo. Bim, brrr bam! In potem še enkrat: Bim, brrr bam! Dremuš se je pred hišo ustavil in se oprezno ozrl proti hlevu. In to, kar je zagledal, ga je tako presenetilo, da mu je zaprlo sapo. Kaj ni tam Miško? Miško, ki drži med zobmi vrvi in zvoni? Bim, brrr bam!

Bim, brrr bam!

Napisal Milan Segar Konec

OB REFORMI ŠOLSTVA

Pouk tujih jezikov na srednjih šolah

Kd bomo obravnavali reformo splošnoizobraževalnih in strokovnih šol? bomo morali posvetiti več pozornosti pouku tujih jezikov. Dnevno čitamo v naših časopisih, da so razpisana ta in ta službena mesta in da morajo kandidati obvladati vsaj en tuj jezik. In kdo naj uči naš naraščaj tujih jezikov?

Danes imamo na naših šolah pri pouku tujih jezikov pravo anarhijo, ki ovira sistematični pouk in uspešno učenje. Ni zgolj slučaj, da se je dijak v teku svojega osemljetnega študija na gimnaziji učil celo treh tujih jezikov. Kako naj tak absolutni višji gimnazij nadaljuje s študijem na univerzi, kjer mora pri študiju vsaj pasivno obvladati en tuj jezik in kako naj tak absolutni nižji gimnazij nadaljuje s poukom tujega jezika na srednji strokovni šoli? V naši republiki poučujemo

v nižjih gimnazijah naslednje tuje jezike: nemščino, francoščino, angleščino in tudi ruščino. Na strokovnih šolah pa poučujemo predvsem nemščino in manj angleščino. Zato nastanejo pri prehodu dijakov na strokovne šole zaradi pouka tujih jezikov velike težave. Vzemimo samo en primer: dijak se je v nižji gimnaziji uspešno učil štiri leta francoščino in je dobil tudi pri sprejemnem izpitu za višjo gimnazijo oceno prav dobro. Ker je imel vsejide do geometrske stroke, se je vpisal na geometrijski odsek Gradbene srednje šole, kjer poučuje kot tuj jezik nemški jezik. Ali naj ta dijak sedaj opusti pouk francoskega jezika, posebno še, ker je študij na geometrijskem odseku zelo težak in zahteva veliko dela v šolskem in prostem času. Ali ni škoda štirim let študija francoščine? Ali se bo dijak v štirih letih na geometrijskem odseku, kjer poučujejo nemščino 3 ure tedensko, res naučil toliko nemščine, da bo sposoben s pomočjo slovarja študirati tujo strokovno literaturo? Dvomim! Pri prehodu

dijakov iz nižje gimnazije v srednje strokovne šole nastanejo prav pri pouku tujih jezikov velike težave, ki jih ni mogoče premostiti. Dijaki prihajajo na strokovne šole iz raznih nižjih gimnazij iz vseh krajev LR Slovenije, kjer so se učili kar štirih tujih jezikov: ali nemščine, angleščine, francoščine ali ruščine. Tudi znanje teh tujih jezikov pri dijakih niže gimnazije je zelo različno. Zato ni mogoče nadaljevati pouka nemščine, angleščine, francoščine ali nemščine po učenem načrtu za V. razred gimnazije, oziroma za I. razred srednje strokovne šole, posebno še, ker so mnogi dijaki — absolutni nižji gimnazijci — učili n. pr. nekateri dve leti ruski in dve leti nemški jezik, ali eno leto ruski, eno leto nemški in dve leti angleški jezik itd. Zato je znanje tujih jezikov pri dijakih — absolutnih nižjih gimnazijcih — zelo neenotno. Nemožno je na strokovni šoli nadaljevati z učno snovjo tujih jezikov, ki so se jih učili dijaki na gimnaziji, ker bi morali na zavodu poučevati

vsaj štiri tuje jezike: nemščino, angleščino, francoščino in ruščino. Pouka kar štirih tujih jezikov ne bi mogli na zavodu vskladiati z urnikom.

Da so ta dejstva resnična, nam dokazuje naslednja anketa, ki so jo izvršili na Gradbeni srednji šoli v Ljubljani (gradbeni tehnikum). V I. letniku se je vpisalo 186 dijakov, od katerih se je učilo 16 dijakov nemščino 1 leto, 12 dijakov dve leti, 54 dijakov tri leta in 17 dijakov štiri leta. Nadalje se je od teh 186 dijakov učilo angleščino: 10 dijakov eno leto, 11 dijakov 2 leti, 15 dijakov 3 leta in 5 dijakov štiri leta. Francoščine se je učilo od 186 dijakov: 14 dijakov eno leto, 4 dijaki tri leta in dva dijaka štiri leta. Ruščine pa so se učili: 6 dijakov eno leto, 9 dijakov dve leti, 15 dijakov tri leta in 42 dijakov štiri leta. Številke nam pokažejo konkretna dejstva, kako so se učili dijaki prvih letnikov tujih jezikov na nižji gimnaziji. Priznati moramo, da je to prava anarhija pouka tujih jezikov na nižji gimnaziji v republiki Sloveniji. Kako je mogoče v taki zmešnjavi nadaljevati s snovjo tujega jezika v višji gimnaziji, oziroma srednji strokovni šoli?

Zato je razumljivo, da so na Srednji gradbeni šoli v Ljubljani in drugih strokovnih šolah uvedli v vseh prvih letnikih nemščino kot tuj jezik in pričeli z začetnimi lekcijami. Res je, da se nekateri dijaki pri pouku nemščine dolgočasijo, ker snov že obvladajo, a ni pomoči. Zato bi bilo potrebno misliti, da bi uvedli fakultativni pouk za dijake, ki so se učili n. pr. angleščine tri ali štiri leta, mogoče tudi ruščine in francoščine, ker je škoda, da bi dijaki pozabili znanje tujega jezika, ki so se ga učili tri ali štiri leta v nižji gimnaziji.

Poleg tega povzroča težave pri pouku tujih jezikov tudi dejstvo, da so nekateri študenti službeno premeščeni iz kraja, kjer se je njihov otrok učil n. pr. angleščine, v drug kraj, kjer poučujejo v gimnaziji n. pr. nemščino ali francoščino. Kam s takim dijakom? Kje naj nadaljuje s šolanjem? Tudi pri ponavljajih nastanejo težave. Zaradi tega težav bi bile potrebne spremembe, ali ne bi bilo umestno, če bi v vsej LR Sloveniji v vseh nižjih gimnazijah uvedli kot obvezni tuj jezik samo nemščino ali pa vsaj nemščino ali angleščino. Šele nato bi lahko v srednjih strokovnih šolah in petem razredu gimnazije nadaljevali s snovjo, ki je predpisana za peti razred gimnazije, oziroma I. razred srednje strokovne šole.

Danes, ko ni več tujega vodilnega oseba v našem gospodarstvu, je še prav posebno važno, da naš strokovnjak vsaj pasivno obvlada en tuj jezik, da bo lahko spoznal predelek v svoji stroki in ga tudi praktično uporabljal v operativni.

Iz vseh teh dejstev sledi, da moramo pri reformi našega šolstva upoštevati tudi pouk tujih jezikov. V. M.

Po tovarni TAM

Po daljši razpravi, ki se je v vseh obratih in delavnicah odvijala več tednov, je delavski svet na svojem nedavnem zasedanju proizvodni plan za prihodnje leto naposled sprejel. V njem je predvideno, da bo delovni kolektiv izdelal 1800 kamionov tipa »Pionir« (nasproti 1480 letos), 200 avtobusov (80 več kot v letošnjem letu) in 1000 ton rezervnih delov (nasproti 700 tonam letos). Te planske postavke bodo obveljale tudi v primeru, če bodo naši zvezni forumi privolili v sodelovanje mariborske avtomobilske tovarne z znano zahodnonemško firmo »Mercedes-Benz«.

Vsak peti član kolektiva tezenskega podjetja je ženska. Med približno 600 ženskimi delovnimi močmi, kolikor jih tovarna zdaj šteje, je največ računovodskih, komercialnih in administrativnih uslužbenk. Razmeroma dobro so zastopane tudi v vrstah nekvalificiranih in polkvalificiranih delavcev ter med tehničnimi osebjem brez ustrezne šolske izobrazbe, slabšo v krogu kvalificiranih delavcev in tehnikov, a visokokvalificiranih delavcev v tovarni sploh ni.

V komaj minulih mesecih se je številnim tovarniškim poslopijem pridružila nova velika zgradba — oblikovalnica pločevine. Gradnja so pričeli letos spomladi, delo v njej pa bo steklo v prvi polovici prihodnjega leta. Gradbeno dela z materialom vred bodo veljala približno 35 milijonov dinarjev, a oprema zgradbe in montaža strojnih naprav okrog 15 milijonov. Del teh sredstev je posodil mariborski ljudski odbor, drugi del so črpali iz dobička podjetja, celotna vsota pa bo

brez dvoma dobro naložena. Spričo koncentracije in pravilne razporeditve vseh stiskalnic v novem obratu bo dokaj olajšan transport, zboljšanje nadzora nad delovnim procesom in omogočeno povečanje storilnosti za četrtino pri sedanjem številu delovnih moči. Ko pa bo tovarna zmogla še nabavo dveh novih velikih stiskalnic z 200 in 320 tonami pritiska, bo kolektiv tega obrata že mnogo, mnogo bliže cilju: ročno oblikovanje pločevinastih delov kamiona naj v prid nadaljnega dviga storilnosti in proizvodnje povsem zamenja strojno delo!

Medtem ko je lani povprečno 886 članov in članic delovnega kolektiva tovarne prejemalo otroški dodatek za skupno 1386 hčera in sinov, je ob koncu minulega tedna naraslo število mater in očetov nad 1100, otrok pa na približno 2200. Tako odpadeta zdaj dva otroka na vsake tri članice kolektiva, a roditelj je le vsak tretji — seveda če ne računamo otrok, za katere starši ne prejemajo dodatkov.

Razmeroma dokaj moderna avtomobilska tovarna ima zelo primitivno lakirnico. Spričo tega je proces lakiranja stransko razvlečen, kakovost slaba, delo pa nečisto in nezdružljivo. Zato se je podjetje odločilo za nabavo nove lakirnice. Njen prvi del — za črno lakiranje — že obratuje, ostali del lakirniških naprav pa bo v tovarni v decembru. Tako se bo že v začetku prihodnjega leta začelo lakiranje odvijati po tekočem traku. Vsa dela bodo mehantizirana. Posebne naprave za brizganje bodo preprečevale zdravju škodljivo pršenje laka, a naprave za sušenje barvnih delov bodo

dokaj skrajšale delovni proces. Skratka: storilnost dela se sicer ne bo kdo ve kako občutno dvignila, bo pa zato ob neprimerno ugodnejših delovnih pogojih strmo porasla kakovost dela.

Poštene delavce in nameščence tezenskega podjetja dokaj vznemirja tovarine, Lani je tovarniško disciplinsko sodišče kaznovalo 29 tatov, letos do konca oktobra pa 44. Dva najst med temi je moralo zapustiti tovarno, vsako tatvino, z njo vred pa tudi tatu — če je le znan — prijavijo tajništvo za notranje zadeve in konec poti je navadno pred rednim sodiščem. So pa seveda poleg kaznovanih tatov tudi takšni, ki jih še niso uspeli odkriti in privedi pred disciplinsko sodišče, ki je sklenilo prekrške vrste dokaj strože kaznovati kot doslej.

Upravni odbor je nedavno tega posvetil eno svojih izrednih sej predvsem sklepu MLO Maribor o osnovanju moštvske šole pri avtomobilski tovarni. Solo bo obiskovalo 60 slušateljev — 47 iz TAM in 13 iz sosedne »Metalne«. Tako si bo skupno s slušatelji moštvske šole pri MLO Maribor v doglednem času, kar 47 članov kolektiva TAM v precejšnji meri obogatilo znanje — v svojo korist in v dobro tovarne.

Se preden se je letos v juniju vselilo 16 družin v novo stanovanjsko stavbo v Mariborski ulici, je v bližini Mariborskega dvora stekla gradnja prvega bloka, ki je zdaj že pod streho. V njegovi bližini je gradbene jame že raste drugi blok. V obeh bodo člani kolektiva tezenskega podjetja v letu 1955 dobili 44 družinskih in 5 samskih stanovanj. Štiri družinska stanovanja bodo medtem dograjena še v enem samskih domov tovarne na Teznu. Ker pa s tem stanovanjski problem nikakor ne bo rešen, namerava podjetje — če bodo finančne možnosti dovoljne — graditi naprej. V. J. K.

Tekstilna tovarna v Ajdovščini se je osamosvojila

Leta 1949 samo 60 delavcev, letos že 252, leta 1957 pa jih bo v tovarni 700 — V petih letih od 112.000 tekočih metrov blaga na 3.165.000 tekočih metrov — Doslej je dala tovarna skupnosti 692 milijonov dinarjev akumulacije

V počastitev Dneva republike je sival delovni kolektiv tekstilne tovarne v Ajdovščini te dni pomembno delovno znano — osamosvojitve tovarne. Obratovati je namreč začela nova barvarna in tako je podjetje lahko prešlo od izdelave surove bombažne tkanine na proizvodnjo pisanih tkanin. Stroji in novi obrat, ki so ga zgradili v ta namen, je stal tovarno okrog 100 milijonov dinarjev.

Tekstilna tovarna v Ajdovščini ima že stoletno tradicijo. Leta 1825 so zgradili tu predilnico v kateri je bilo zaposlenih 300 delavcev in delavk iz okolice. Do začetka prve svetovne vojne se je število zaposlenih povečalo že na 1000. Po prvi svetovni vojni so Italijani stroje demontirali, stavbo izročili vojski, delavce pa vrgli na cesto. Ljudje so bili prisiljeni iskati si zaposlitve v tujini. Dekleta so šla v službo kot gospodinjske pomočnice pri laški gospodi, nekatera pa celo v daljni Egipt.

Razumljivo je, da so si po osvoboditvi vsi ljudje tega kraja vroče želeli, da bi obnovili tekstilno tovarno. Ob vsestranski podpori in pomoči vlade LRS, takratne Glavne direkcije tekstilne industrije in tudi lokalnih organov se je to zgodilo leta 1948. Popravili so razpadajoče stavbe, poslali deset mladih deklet v tekstilno tovarno v Kranju, da se prouče tkanja in prispeli so prvi stroji. Septembra 1949 so začele obratovati prve stavbe. Tovarna je zaposlila 60 ljudi. Skoraj leto dni je obratovala samo tkalnica, brez pripravilnice, tako da je podjetje moralo dobivati osnove iz Kranja. Želja po osamosvojitvi se je z leti bolj in bolj izpolnjevala.

Naj navedemo nekaj števil. V štirih mesecih leta 1949 je 60 ljudi izdelalo 112.000 tekočih metrov blaga, naslednje leto (160 delavcev oziroma delavk) 1.082.000 tm, leta 1951 (183 delavcev) 1.459.000 tm, leta 1952 (296 delavcev) 2.722.000 tekočih metrov in leta 1953

Izšel je ADRESAR SLOVENSKE INDUSTRIJE

Te dni je izšel Adresar slovenske industrije, ki ga je izdal glavni odbor Zdrženja slepih Slovenije. Izdelava takega adresarja je naročeval mnogo večji notranji in zunanji trg. V njem najdemo domala vsa slovenska podjetja, ki so razvrščena po abecednem redu. Vsa pa so tudi vpisana v krajevni seznam, kjer so razporejena po vseh okrajih naše republike. V tem delu adresarja najdemo točen naslov podjetja in kraj, kjer se nahaja. V tretjem delu knjige pa dobimo vse izdelke slovenskih podjetij, ki so razporejena prav tako po abecednem seznamu. Imena izdelkov so obrnjeni po večini taka, kakršna so bila, le nekatera so zamenjali z ustrežnejšimi izrazi, ki so jih dobili od drugih podjetij in s tem terminološko nekoliko poenostavili. Ker je glavni odbor Zdrženja slepih Slovenije dobil nekaj podatkov pozneje, so ti vključeni na koncu. V rubriki podjetij v različnih okrajih so navedena podjetja po pristojnih postah, poštinih predstavah in najbližjih železniških postajah. Označen je tudi železniški tir, napisana številka telefona, brozjavnega naslova in tekočega računa pri Narodni banki. Svedba bi bil Adresar slovenske industrije prav gotovo lahko pomembnejši, če bi se bila vsa podjetja, ki jih je glavni odbor Zdrženja slepih poslovali, od sodelujočih izdala vsaj nekoliko. Na naslednja izdaja mogoče izpopolnjena. Adresar slovenske industrije bo lahko služil različnim uvoznim in izvoznim podjetjem, trgovskim podjetjem in drugim.

(207 delavcev) 3.165.000 tm blaga. Tkalke so se bolj in bolj usposabljale, tako da je prišlo lani na posamezno delavko že 3.84 statev. V času

Nova barvarna v tovarni

svojega obratovanja je dala tovarna skupnosti v obliki akumulacije in skladov, 692 milijonov 240 tisoč din.

Ze v bližnji prihodnosti bo tovarna zgradila prostore za novo tkalnico in predilnico, v kateri bodo namestili 22.000 vreten. Izdelava potrebnih načrtov v mariborskem tekstilnem inštitutu gre h kraju.

Sodeč po načrtih, bo tovarna med najmodernejsimi svoje vrste v državi. Predilnico bodo zgradili ob Uški poti v bližini upravnega prostora, novo večjo tkalnico pa ob sedanjih neustreznih prostorih v smeri proti Hjublju. Stare preproste bodo uporabili v druge namene.

Nove stavbe bodo začeli graditi že prihodno spomlad, obratovati pa naj bi začele konec leta 1957. Predilnica bo letno izdelala 1.100.000 kg pre-

je, kar bo ravno dovolj za potrebe tkalnice, v kateri bo 280 statev. Vsa tovarna bo tedaj zaposlovala namesto sedanjih 252 delavcev 700 ljudi, večinoma žensk. Proizvodnja se bo dvignila od sedanjih 3.165.000 tekočih metrov blaga na 7.616.000 tm raznih modnih, finih in polfinih tkanin za domači trg in izvoz. —jP

Mlada učiteljica na Pohorju

Pripovedovala je in se spet zamislila. Pogledala je skozi okno v sončni jesenski popoldan. Solariji so se podili zunaj ter povzročali živabeni vrš. Glasen veter je stresal zadnje liste z golih dreves in trkal na tiste. Od nekdaj so se ozvele snežinke in dišje zaplesale. Kako lepo so se svetlikale v soncu! V peči pa je prijazen praskekal ogenj in vzdajal občutek toplote, prijaznosti.

Druga jesen že tako teče mladi učiteljici, Matildi Valentincičovi tu na Skomarju, skoraj 1000 m visoko na zelenem Pohorju. Drugo leto že vtepa abeceda v drobne glavoce snov in hčera delavnih pohorskih kmetov, kočarjev in gozdničarjev, ki vsake dan pricokljajo v lesenih colah po polju, pa tudi po uro daleč, da bi se naučili pisati, brati, računati in še kaj več. Vse to jih uči učiteljica Matilda. Se ho je sama sodela v učilnici tolmarskega učiteljskega in si silno želela, da bi čimprej lahko učila otroke. Bujno fantazijo je spletaala okrog svoje ga bodočega poklica. Videla se je že na večji šoli v svoji rodni Primorski ali tudi kje drugje, v večjem kraju, kjer greš lahko vsaj enkrat na teden v kino. Na kino je bila Matilda silno navezana. Mislila si je: imela bom svoj razred, poske samo dopolne, popolno bo prosto. Mogoče bom lahko čitala in tudi študirala. In je mnogo drugih misli je šlo Matildi po glavi.

Po diplomski se je glasil prvi dekret: Na Skomarju! Lani v septembru je prišla s svojjo soroško v to prijazno pohorsko vasico. Nad vasjo ju je pričakala nova šola, toda v njej le gole stene in neke v kotu je ležala stara petrolejka. To je bil

ves inventar v stanovanju učiteljice. V dveh učilnicah pa je čakalo nanje šest razredov — 50 malčkov. Začeti je bilo treba. Težak je bil začetek, težak je v vsaki navadni šoli. In kaj bi potem dejali šole za šole s kombiniranimi pouki? Matildi se je začetek zdel neznozen. Dobri dve uri, pa tudi več je vsak dan posvetila pripravi za pouk. Toda v razredu v začetku ni šlo nikamor.

Potem je zreška tovarna kupila pohištvo za stanovanje učiteljice. Konec lanskega leta je zasvetila na Skomarju električna in kmetijska zadruga je podarila šoli lep radijski aparat. Za mladi učiteljici so tako prišli bolj veseli časi.

Letošnje jesen pa je ostala Matilda sama v šoli. Njeno prijateljico so premetili nekam v dolino. Matildi so obljubili drugo moč. Toda čakala je zaman. Dve učiteljici-začetnici sta prišli gledat, pa sta se ustrašili nagubanih klancev in dveh ur boda od železnice in avtobusa. Preskrbeti sta si zdravniška potrdila in namestili so ju nekeje v dolini blizu mesta. Drugega učitelja niso mogli dobiti za Skomarje. Zato je Matilda ostala popolnoma sama na šoli. Spremenilo se tu ni mnogo, le število otrok, malih drobnih solarijev, se je povečalo na 56 in vse je morala sedaj učiti sama: tri razrede skupaj dopoldne, tri popoldne. To pa bi bilo naporno že za starejšega, izkušnega učitelja, kaj šele za začetnico, mlado doajsetletno dekle.

Toda sedaj je sama učiteljica na Skomarju in njena dolžnost je, da nekaj nauči otroke. Mali Franček, ki hodi vsake dan uro daleč izpod Roglje, se mora naučiti pisati. In to ni lahko, če imaš zanj

se je še bolj zagrizla v delo. Ze dober mesec pripravila s Skomarjani »Glavni dobitke«. Matilda je spet režiserka in tudi igralce obnem. Na vajah pomaga dekle-tom in fantom pozno v noč piliti slovensko besedo. Pri igralcih in učiteljici je obilo volje in potrpežljivosti, tako počasni in mnogo vaje dialog gladko teče. Očrog novega leta bo že premiera. — Učiteljica Matilda pa ima za letošnjo zimo v načrtu še eno igro. Saj ko gleda nasmejene obraze publikle — kmetov, ki pridejo v vseh planin tudi po dve uri daleč ter do zadnjega koticke napolnijo šolsko dvorano, poleg tega pa še zadovoljne obraze pohorskega dekleča, ki je priuč nastopil na deskah, je najbolj srečna. V tem je njeno zadovolj-

stvo in zanjo najvišje plačilo za ves trud.

»Mora pač biti dolgčas tako mlademu dekletu v tej samotni na Pohorju,« bi dejal marsikdo od nas. Učiteljica Matilda bi brž odgovorila: »Ni časa za dolgčas.« Od osme do doajsetne in od trinajste do šestnajste ure ima pouk. Dobro dve do tri ure na dan porabita za pripravo na pouk, nekaj časa ji vzame gospodinjstvo, zvečer so vaje za igro in tako bliskovito mineva dan za dnem. Ob nedeljah obiskuje kmete in tako minevajo naglo tudi tedni.

Ko sem obiskal te dni mlado učiteljico, se je nasmehljala že zima. Kmalu bo meg pobril na debele vse brbe in globoko zamel vse grape. Učiteljica Matilda se

tega že veseli, a obenem jo je tudi strah, kako bodo njeni otroci bodili v šolo. O vsem tem vsa se dolgo pomenkovala, a tožbe ni bilo v njenih besedah.

Zato sem ob tem razgovoru nehotje pomislil na tiste naše učitelje in profesorje, ki že silno tožijo, če so iz Ljubljane premeščeni na primer v Kamnik ali na Vrhniko in če morajo poslušati še kakšno urico popoldne. Mogoče me je prav to napotilo, da sem napisal nekaj vrstic o mladi učiteljici Matildi s Skomarja. Prav take besede pa bi lahko zabeležil še o mladem učitelju na Resniku, učiteljih na Kungoti in še o drugih šolah na Pohorju. Mislím, da je prav in da tudi zaslužijo, da se jih ledaj spomnimo. B. Kubar.

Učiteljica Matilda s knjigo med prvimi otroki

ŠE NEKAJ...

Zaradi hude krvi pred sodišče

Na ljubljanski okrajni sodišču se 27. oktobra potikal Vladimir Rašić. Ker se je nedostojno vedel in izjavil z velikim kuhinjskim nožem, ki ga je nosil s seboj, so gostje neprijetno poklicali. Ljudski miselnostni organi so nasli 27-letnega Rašića v gostini "Dolenjski hram". Ko so ga hoteli legitimirati, je potegnil iz žepa velik mesarski nož in z njim napadel mišično in njegovce tovarisa ter jima grozil, da ju bo ubil. Z velikim hrupom sta mišična obdela podvigovana in vinenega Rašića ter ga odvedla na postajo Ljudske milice. Rašić, ki je z mesarskim nožem grozil mišične in druge državljane, je bil aretiran in zaprt v zapor. Varnostni organi se bo zaradi tega moral zagovarjati pred sodiščem. Viva

Z avtomobilom pod nasp

Po cesti med Posavcem in Očotami se Gorenski je vozil osebni avtomobil nezkušen voznik Alojz Maršič. Med vožnjo je nenadoma izrazil željo, da se ustavi pri nekem gostu. Čisto, kjer se je prevrnil po nagnju 4 metre globoko. Medtem ko je ostal nevičnik vlek brez najmanjših telesnih poškodb, je njegov spremenišček bil laže poškodovan. Škoda, ki je nastala zaradi te nezgode, na vozilo, znaša okrog 250.000 din.

Škoti v drevo

Skoti nastopje Bršljna pri Novem mestu je sofer Ivan Strlič z osebnim avtomobilom zdrknil po blatni in poškodi čisti čez rob ceste in se zaradi tega ustavil. Pri nezgodi na bila laže poškodovana in njegov sopotnik ter lastnik avtomobila Mate Medvidovič. Škoda, ki je nastala na vozilo, znaša okrog 150.000 din.

Maščevana pozabljivost

Na cesti v bližini Raven na Korčulskem je sofer Marjan Zelencar bil povozil z avtomobilom Pavla Boženka. Detilca, ki je ostala prihajačoj vlak, je nenadoma prihajajoča cesti in tako padla pod avto. Prepeljana je bila takoj v slovenjegraško bolnišnico.

Laže prometne nesreče

Na cesti v bližini Raven na Korčulskem je sofer Marjan Zelencar bil povozil z avtomobilom Pavla Boženka. Detilca, ki je ostala prihajačoj vlak, je nenadoma prihajajoča cesti in tako padla pod avto. Prepeljana je bila takoj v slovenjegraško bolnišnico.

Zdravko Zagar, ki je vozil traktor

Zdravko Zagar, ki je vozil traktor "Umlimo", last tovarne marnja v Sošanju, se je na cesti v Laščah pri Sošanju umaknil nekemu vozniku tako nerodno, da je bila škoda za 200.000 din. Uje je v bližini materiala škoda pa je ocenjena na 40.000 din. Na traktorju so se proti predpisom vozile štiri osebe. (mb)

Ponovno svarilo soferjem

Na cesti Sentjur-Planina se je v bližini Nove vasi primerila nesreča. Sofer je v bližini Nove vasi povozil tovorni avtomobil, last podjetja »Opdaje«. Na ostrih ovinkih sofer zaradi vilenosti svojega vozila ni obvladal tako, da se je prevrnil. V avtomobilu sta bili tudi dva delavca, ki sta le na srečo nezavrežala ostala nepoškodovana. Vozilo pa je utrpelo okrog 60.000 din škode. M. C.

Zaklepašje koleša

Ivan Doler iz Otme pri Smartnem v Rolini dolini je izpuščil marmariko pomočnik, kateremu delo ne dist. Ziveti je hotel rale na tej račun in začel krasti koleša. Letos junija je vzel izred Ludskega magistrica v Celju motokolo, vredno okrog 18.000 din. Kolo je prodal za 12.000 din. Nekaj dni potem je posegel po drugem kolešu in znakovni nekemu vjmenemu človeku 3.500 din gotovine.

Otroško igrišče na cesti

Kdor se vozi iz Ljubljane proti Stepanji vasi, gotovo ne bo opazil, da je zelo prometna, posebno letos, ko dan za dnem vozijo avtomobili sramoz va gradbišča v Ljubljano. Za vsa nevarnost pa, ki jim preti, se otroci prav malo zmenijo. S ce-

Cirkus svetovnega slovesa v Ljubljani

Ze nekaj dni gostuje v Ljubljani cirkus svetovnega slovesa Emil Rebernik iz Avstrije, ki z učinkovito reklamno vabljujancane predstavama. Ze prvi dan gostovanja je bil cirkus, katerega arena je podobna veliki, moderno urejeni avtorini, nabito polni. V triurnem programu vidimo skupino dresiranih levov, ki so, kakor vse druge živali, odlično negovani, kar kaže na pravičen odnos in veliko ljubezen lastnika do živali. Poleg avstrijskih nastopajo tudi nemški in arabski artisti ter artisti drugih narodnosti. Obudovana vredna je dresura levov in golobov ter drzne akrobacije po cirkuski kupoli, ob katerih zastaja gledalec dah. — Sploh so vse točke programa zelo izbrane, njih izvedba odlična in si jih je vredno ogledati.

Cirkus Rebernik je v sredo povabil k popoldanski predstavi ljubljansko garnizijo, ki so si jo ogledali vojaki brezplačno. V veliko veselje otrok, ima cirkus tudi svoje živalski vrt. Za otroke so posebno doživljaje tuje živali, ki jih došleje se niso imeli prilichnosti videti. Saj so tu leopardi, pume, hilenca, krasen tiger, dvogrbne kamele, noriški konji, ljubki mali poniji, ki so poleg upepeli gospodarsko poslopje in orodje, hlev, veliko količino sena in koruze ter vse vozove. Rešili so je živino. Ker je pihal mrazen veter, ki je obilnjenji širil in zajel tudi ostale hiše. Le takojšnji intervenciji gasilcev iz Tolmina, Mosta na Soči ter vojakov tolmunske garnizije gre zaveda, da ni poročila vsa vseh. Humar trpi ogromno škodo. Kakor je nastal požar se niso ugotovili.

V nevarnosti je bila vsa vas Preteklo sredo je v opoidanskih urah nenadoma izbruhnil požar v vasi Gaberje pri Tolmini. Gorila je začelo gospodarsko poslopje kmeta Humarja. Ogenj je do tal upepeli gospodarsko poslopje in orodje, hlev, veliko količino sena in koruze ter vse vozove. Rešili so je živino. Ker je pihal mrazen veter, ki je obilnjenji širil in zajel tudi ostale hiše. Le takojšnji intervenciji gasilcev iz Tolmina, Mosta na Soči ter vojakov tolmunske garnizije gre zaveda, da ni poročila vsa vseh. Humar trpi ogromno škodo. Kakor je nastal požar se niso ugotovili.

Pojasnili! Jože Dobrovnik, upokojeni elektromonter iz Maribora, Strelška ul. 71 nima ničesar skupnega z upokojencem Jožetom Dobrovnikom, ki je obilnjenji članu v težek gospodarski kriminal v Predlinici in tkačnici v Mariboru.

Smrtne nesreče v rudniku Velenje in Senovo V rudniku Velenje sta minirala nov odkop kopača Anton Zolger in Jože Strojme. Med gmranjem se je utrgala plast premoga, ki je zasula Zolgerja, da je bil tako smrten. Strojme pa je dobil laže poškodovan. Po ugotovitvah komisije nista nesreče kriva kopača ter gre zgolj za nesrečno naključje.

Istega dne kot v Velenju je prišlo do nesreče tudi v rudniku Senovo. V enas izmed odkopov rudnika so tesali les, pri čemer se je zrušil strop. Zasulo je Ivana Požega iz Leskoveca, ki je poškodban takoj poškodel. Na kraj nesreče sta takoj prišli dve komisiji, ki se nista ugotovili vzroka nesreče.

Nezavarovana shramba

V zadrznem domu na Ljubnem v šostanjskem okraju je zveza vojaških vojnih invalidov privedla veselo. Po končan zabavi so priridelit vse jestvine, ki so ostale, spravili v klet zadrznega doma. Sem so dali tudi ročno blagajno s 33.200 din. Za vse to so se delci Franc F., Zdravko M. in Franc K. Na pobudo slednjega so vsi trije vilonitli v klet zadrznega doma in najprej odnesli hrenovce in klobase, ki so jih v bližnji gostini pojedli. Med pojedino so se dozorovili, da odneslo še blagajno. To so res storili in ročno blagajno z denarjem vred skrili v neko drvarnico. O tatvini je bila obvestena policija, ki ni uspela najti ostala nepoškodovana. Vozilo pa je utrpelo okrog 60.000 din škode. M. C.

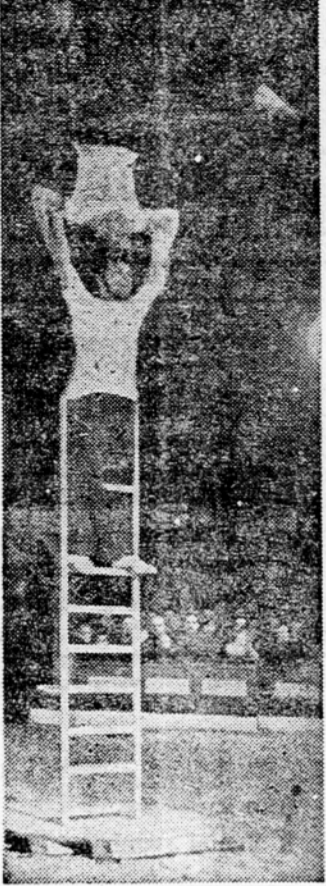
Ločveva nepremišljenost

Ko so se vračali lovci iz Roga in okolških vasi po lovsčvem pohodu proti domu, je Anton Pečnik iz Krvavepeči hotel izprazniti puško. Po nerodnosti je prijel za petelina, zaradi česar se je puška sprožila. Krovga je začela blizu stopečega lovca Antona Usenika, ki mu je prebila lev bok. Usenik je v ljubljanski bolnišnici podlegel poškodbam. Pečnik je imel v puški naboj z navrtano kroglo in je bila zaradi tega rana celo bolj večja in bolj nevarna. Če bi Pečnik takoj po lovni puško izpraznil ali pa vsaj zaključil vetelina, da ne nesreče ne bi prišlo.

Pomočnika izpitna komisija pri

Obturni zbornici št. mesta Ljubljana. Mestni trg 2/II, soba 56, poziva vse obrtne pomočnike, ki so opravili pomočniške izpite v mesecu avgustu in septembru 1954, da dvigneta pomočniška spričevala v dnevi od 22. XI. do vključno 27. XI. 1954 med 14. in 18. ura. Vsa podjetja, ki imajo industrijske termoelektrarne, naj s ponedeljkom, 22. t. m. zopet povečajo proizvodnjo električne energije na normalni obseg. Državni sekretariat za gospodarstvo in sekretariat za gospodarsko in Ljubljana, Miklošičeva 12.

Novi »Gosadov« izdelke »Naš taj« je odlični sadni čaj izvrstnega okusa in vas bo prav gotovo zadovoljil!

Emil Rebernik, avstrijski cirkusni vodja, s svojo družino v Ljubljani.

DNEVNE VESTI

KOLEDAR

NEDELJA, 21. novembra: Marija

21. novembra 1694. leta se je rodil veliki francoski mislec, dramatik, pesnik in zgodovinar, Francois Voltaire. Bil je najvplivnejši pisatelj prosveteljske dobe. Njegovemu modrovnanju je prisluhnili ves evropski svet. Voltaire je nespotalov cerkvi in duhovščini ter oznanjal svobodo in enakost. Udeleževal se je na najrazličnejših področjih. Pisal je satire, pesmi, komedije, tragedije, romane, filozofske politične eseje, dvojevske razprave ter širil z njimi svoje nazore.

* Spomnilno se še angleškega skladatelja Henryja Purcella, ki je umrl na danes dan leta 1695. Njegova opera Dido in Enneas pomni razvet angleške nacionalne opere.

ZDRAVNIŠKA DEZURNA SLUŽBA

Ljubljana: za nujne primere — Poliklinika, Miklošičeva cesta 20, tel. 23-061; sobotna in nedeljska služba — V soboto od 16 do ponedeljka do 6. jutraj; nočna dezurna služba vsak dan od 20 do 6 ure jutraj.

Priradoslovno društvo v Ljubljani priredi svečano proslavo 70-letnice svojega častnega člana, akademika prof. dr. Jovana Hadžija, ki bo v ponedeljek 22. t. m., ob 11. v zbornici dvorani Univerze v Ljubljani. — Vabljeni!

Obveščamo vsa solska ravateljstva, ki so prejela razpis Mestne hranilnice ljubljanske za najboljšo solske nakope o varčevanju in naloge dostavijo najkasneje do 25. t. m. Mestni hranilnici ljubljanski, Copenova 3. — Kasneje dopisnih nalog komisija za ocenjevanje ne bo upoštevala.

Pomočnika izpitna komisija pri

Obturni zbornici št. mesta Ljubljana. Mestni trg 2/II, soba 56, poziva vse obrtne pomočnike, ki so opravili pomočniške izpite v mesecu avgustu in septembru 1954, da dvigneta pomočniška spričevala v dnevi od 22. XI. do vključno 27. XI. 1954 med 14. in 18. ura. Vsa podjetja, ki imajo industrijske termoelektrarne, naj s ponedeljkom, 22. t. m. zopet povečajo proizvodnjo električne energije na normalni obseg. Državni sekretariat za gospodarstvo in sekretariat za gospodarsko in Ljubljana, Miklošičeva 12.

Novi »Gosadov« izdelke »Naš taj« je odlični sadni čaj izvrstnega okusa in vas bo prav gotovo zadovoljil!

JAVNA ZAHVALA

Ob hudi nesreči, ki me je zadel na kamionu z Ostrožnega, izrekan globoko srčno zahvalo dr. Kosiću Miloradu, kateri mi je takoj po prevozu v bolnišnico nudil pomoč ter mi s transtuzijo in srečno uspejo operacijo rešil življenje.

Hvaležna sem tudi g. docentu dr. Pompeju Janču, dr. Vancu, ostalim zdravnikom, sestram, bolničarkam za ves trud, nego in zelo lep odnos, katerega so mi izkazali v času mojega dvomešnega zdravljenja na Ojloški kliniki, odd. A v Ljubljani.

Hvaležna Paplar Franciška, Ljubljana.

»Gospodarsko razstavšče«

Ljubljani objavlja rezultate razpisnega javnega natečaja za idejno skico plakata za II. mednarodno razstavo telekomunikacij v Ljubljani. Zirijska je nagradila s prvo nagrado osnutek »1954« in s tretjo nagrado osnutek »2754«, medtem ko druge nagrade ni podelila nobenemu projektantu. — Odkupili so se osnutki »15154«, »ZMN«, D. O. 206, in »2222«.

Nenadni osnutki so avtorjem do konca t. m. na razpolago pri »Gospodarskem razstavšču« v Ljubljani.

Društvo upokojencev sporoča, da se bodo pokojnice za decembra 1954 od 25. in 27. novembra t. l. — Zato prosimo, da ostanete te dni doma.

Sindikalna podružnica št. 8

— krojači (priv.) — obveščane, da bo po sindikalni sestank dne 22. novembra 1954, ura v sindikalni pisarni Nazorjeva 3-I. Obravnava nove kolektivne pogodbe in medznih postavk. — Odbor

ČISTILNO PRAŠEK VERA

Je najcenejše čistilno sredstvo, ne praska in ne maže

Ce vam ugrajajo oddaje Modnega kotička, lahko dobiti posebne navede, skice za obleke v novi Modni posvetovalnici »EVA«, Beethovnova 15.

Novosti na našem trgu je »JELA«

so za kopej. Osvežite, jača in krepl živce. Dobl se v drogerijah in parfumerijah.

Čisti tvoj štedilnik samo s kromovim praškom. Z malim trudom boš imela vzorno čist štedilnik. — Zahtevaj originalen zavitek.

GNITJE krompirja preprečuje KROSAN. Zato vsakdo svoje zimnico posipaj s KROSAN-om. Imajo ga vse drogerije, semenarne, zadrage itd.

NARTA kolonjske vode, NARTA

toaletne kreme so priznana najboljša — zato ne pozabite zahtevati izrecno NARTA

GLEDALIŠČE

DRAMA — LJUBLJANA

Nedelja, 21. nov. ob 20: Goldoni: Lažnik Izven in za podelje. Ponedeljek 22. nov. zaprt. Torek, 23. nov. zaprt. Sreda, 24. nov. ob 20: Irwin Shaw: Dobra ljube. Abomna red B. Četrtek, 25. nov. ob 20: Bernard Shaw: Candida. Premiera. Izven, Petek, 26. nov. ob 15:30: Goldoni: Lažnik. Abomna Petek I popoldne. Ob 20: Bernard Shaw: Candida. Abomna red B. Sobota, 27. nov. ob 20: Bernard Show: Candida. Abomna red D.

OPERA

Nedelja, 21. nov. ob 19:30: Verdi: Rigoldo. Izven in za podelje. Ponedeljek 22. nov. zaprt. Torek, 23. nov. zaprt. Sreda, 24. nov. ob 19:30: Erichsd: Ohijska legenda Red A. Četrtek, 25. nov. ob 19:30: Musorgski: Gorčinski sejem. Abomna red H. Petek, 26. nov. ob 19:30: Donizetti: Lucia Lammenmoorska. Premiera. Izven.

MESTNO GLEDALIŠČE LJUBLJANA

Gledališka pasaža Nedelja, 21. nov. ob 15: I. Can-kar-dr. F. Senerud, Martin Kav-r. Izven. — Ob 20: Mira Mi-helič, Zlati oktober. Izven. Torek, 23. nov. ob 20: Christopher Fry, Gospa na berga. Abomna TSS L (Thomas — Jože Ti-ran). Četrtek, 25. nov. ob 20: Norman Krasna, John v zadrugi. Izven. Premiera.

SENTJAKOBSSKO GLEDALIŠČE — LJUBLJANA

Mestni dom NEDELJA, 21. nov. ob 16: Spicar — Pili: »Naj bo stara ali pa mlada«; »Svevolga, Neje« — M. Jensenko.

NEDELJA, 21. nov. ob 20: F. Zižek: »Miklova Zala«, ljudska igra z godbo, petjem in plesom. Zala — Z. Beučeva, Almira — B. Rot-terjev. Razpovedano. Sreda 24. nov. ob 20: F. Zižek: »Miklova Zala«, ljudska igra z godbo, petjem in plesom. — Izven. — Prodaja vstopnic v Mestnem domu, rezerviranje tel. št. 32860.

OBRTNIŠKO GLEDALIŠČE LJUBLJANA, Komenska 12

Nedelja, 21. nov. ob 15: Gorinsk: »Ridna kupača« ob 20 uri Petrovič »Vozel«.

PRESERNOVO GLEDALIŠČE KRANJ

Nedelja, 21. nov. ob 18: Albert Husson: Srečna črta. Izven in za podelje. Četrtek 25. nov. ob 18: Albert Husson: Srečna črta. Red C in izven. Petek, 26. nov. ob 20: Albert Husson: Srečna črta. Red B in izven. Sobota, 27. nov. ob 20: Slovenska akademija TVD Partizan Kranj v počastitev proslave Dneva republike.

Nedelja, 23. nov. ob 18: Albert Husson: Srečna črta. Izven in za podelje.

MESTNO GLEDALIŠČE JESENICE

Nedelja, 21. nov. ob 15: Deval: Kotiček izrač. Konec pred 18. Zveze z vlaki ugodne. Zadržji.

MESTNO GLEDALIŠČE CELJE

Nedelja, 21. nov. ob 15: Deval: Roussin-Gray: Lepa Helena ali veselo do življenja. Abomna red nedelja in izven. Torek, 23. nov. ob 20: Erskin-Roussin-Gray: Lepa Helena ali veselo do življenja. Abomna red torek in izven.

Četrtek, 25. nov. ob 20: Erskin-Roussin-Gray: Lepa Helena ali veselo do življenja. Abomna red četrtek in izven.

Petek, 26. nov. ob 15: Luigi Pi-randello: Sest oseb iste avtorja. II. solski abomna.

Sobota, 27. nov. ob 20: Erskin-Roussin-Gray: Lepa Helena ali veselo do življenja. Abomna red sobota (delavski) in izven.

KONCERTI

V Celju koncertirata v ponedeljek, 22. novembra, ob 20. uri v Narodnem domu enozopravniska Cvetka Součkova in baritonist Dušan Popovič. Mlada umetnika, ki sta na mednarodnih tekmovaljih v Monakovem in Zenju prejela prvi nagradi, sta ravno v Ljubljani imela izredne uspeh. Pri klavirju ju spremlja Pavel Sivic. Spored koncerta obsega pesmi in operne arije. Celjane opozarjamo na ta kulturni dogodek.

PREDAVANJA

Priradoslovno društvo vabi na predavanje univ. prof. dr. Srečka Brodarja: Košteno orodje ledenodobnega človeka. Predavanje bo v torek, 23. t. m., ob 20. uri v priradoslovni predavalnici Univerze, vhod iz Gosposke ulice. Društvo gradbenih inženirjev in tehnikov, Ljubljana, prireja dne 22. novembra 1954 ob 20. uri v predavalnici priradoslovne matematične fakultete, vhod iz Gosposke ulice, predavanje ing. Umeq. Antona: »O novih načinih sestave betonske mešanice«. Vabljeni!

OBVESTILA

Obštinski ljudski odbor Radomlje — okraj Ljubljana-okolica razpisuje za nedeljo, dne 5. decembra 1954, ob 9. uri v prostorih občinskega ljudskega odbora Radomlje prodajo stanovanjskih hiš iz sklada splošnega ljudskega premoženja. Prodaja bo na podlagi javne ustne licitacije. — Izključna cena se giblje od 171.000 do 592.000 dinarjev. — Vsak ponudnik mora pred pričetkom dražbe položiti pri občinskem ljudskem odboru jamčevilo, ki znaša 5% od ocenjene vrednosti. — Zapisniki o opisu in stanju zgradb so na vpogled med uradniki urami na občinskem ljudskem odboru.

RAZPIS

LOMO Idrja razpisuje mesto šefa za plan. — Pogoji za sprejem v službo: Odgovarjajoča solška ali strokovna izobrazba in praksa v stroki. Prednost imajo posilci z visoko solško izobrazbo. — Osnovna plača po uredbi in dopolnilna plača do 6000 dinarjev mesečno. — Ponudbe je poslati do 30. XI. 1954 na LOMO Idrja.

RAZPIS

Ljudski odbor mestne občine Idrja razpisuje mesto upravnika Mestne lekarnice Idrja. — Osnovna plača do 30. novembra 1954, plača od 7000 do 10.000 din, funkcijski dodatek od 1000 do 1500 din. — Dvosobno stanovanje v neposredni bližini lekarnice. — Ponudbe je poslati do 30. XI. 1954 na Ljudski odbor mestne občine Idrja.

RAZPIS

Gradbeno podjetje »Grant« Slovenska Bistrica razpisuje mesto šefa za gradbenega inženirja z najmanj 3-letno prakso in mesedne književodjo s prakso 5 let. — Plača po tarifnem pravilniku. — Ponudbe poslati na upravo. — Nastop službe takoj ali najpozneje 1. I. 1955.

RAZPIS

Mestno gradbeno podjetje Postojna razpisuje mesto književodje z večletno prakso za vodenje obrtnih delavnih mizarске, pleskarске in ključavničarske obrti. — Prosilci naj pošljejo ponudbe najkasneje do 20. novembra 1954. Plača po tarifnem pravilniku ali dodatno po osebnem dogovoru. — Iščno gradbenega tehnika in tri (3) gradbene delovodje za visoke razine z večletno prakso. — Plača po tarifnem pravilniku ali dodatno po osebnem dogovoru. — Ponudbe je poslati do 25. decembra 1954.

UMRLI

Umrli nam je moj ljubi mož in oče mr. ph. IVO KOŽELJ bivši lekarnar

Pogreb dragoga pokojnika bo v ponedeljek ob pol 16. izpred hiše žalosti na pokopališče na Jesenicah.

Globoko žalujča žena Anica in sin Janez ter ostalo sorodstvo. Jesenice, 20. novembra 1954.

UMRLI

Dotrpela je naša draga mama, stara mama, tašča in posuistra ALOJZIJA CEK roj. PELEIN

Pogreb dragoga pokojnika bo v nedeljo 21. novembra ob 15.30 iz Nikolajevе mrliške vežice na Zalah. Zalujčji: hčerka Stefka, Angelca por. Lunar, Marija por. Mirič ter ostalo sorodstvo. Ljubljana, Zg. Kapej, Ig.

Sporočamo vsem prijateljem in znancem, da je po kratki in težki bolezni umrl v 55. letu starosti naš ljubljani brat in dobi stric

MARJAN ČIČMIR-VEŠTIC

bivši gostilničar. Nenadomestljivi pokojnik leži v ml. vežici sv. Krištofa na Zalah od 17. ure 21. novembra, od koder bo prepeljan v rojstni kraj Sibenik.

Zalujčji bratje: Nikola, Marko, Spiro in sestra Aneta z družinami ter ostalo sorodstvo. Ljubljana, Sibenik, 20. XI. 1954.

Umrli nam je v 77. letu starosti naša predobna sestra, teta in svakinja

IVANA BAHAR

Pogreb dragoga pokojnice bo v nedeljo 21. novembra ob 16.15 iz hiše žalosti, Vodnikova c. 54/a na pokopališče v Dravljah. Zalujčja brata: Franc in Marija, svakinje in vnukine ter ostalo sorodstvo.

Dne 18. novembra 1954 je umrl

prečastiti g. ALOJZIJ FAJDIGA župnik pri Sv. Stefanu pri Zusmu Pogreb bo v ponedeljek, dne 22. novembra 1954 ob 10. uri.

KINO

»UNION«: angl. barvni film »Melba«. Brez tednika. Predstave ob 16. 18.15 in 20.30. Matineja ob 10.30.

»SOGA«: slov.-nem. film »Greth«. Tednik. Predstave ob 15. 18 in 20. Mladini izpod 16 let vstop prepovedan. Prodaja vstopnic v obeh kinematografih od 9-11 ter od 15 dalje.

»KONNAT«: franc. film »Lepotice noči«. Brez tednika. Predstave ob 15. 17, 19 in 21. Ob 10 je matineja istega filma.

»SLOGA«: amer. barvni film »Proti vsem zastavam«. Tednik. Predstave ob 15. 18 in 21. Ob 10 je matineja angl. barvnega filma »Melba«. — Prodaja vstopnic v obeh kinematografih od 9-11 ter od 14 dalje.

»TRIGLAV«: belgijski film »Ban ket hitopispev« in tednik. Predstave ob 16. 18 in 20. Prodaja vstopnic od 9-11 in od 15 dalje.

»KAMIKI«: ameriški film »Yod-njck«. BLED: ameriški film »Klovne«, ob 15, 18 in 20. Matineja istega filma ob 10.

SPREJMEMO

- 3 GRADBENE INŽENIRJE
- 4 GRADBENE TEHNIKE
- 6 GRADBENIH DELOVODIJ
- ZIDARJE — neomejeno število
- 20 BETONERJEV
- 3 ŽELEZOKRIVCE

Plače vodilnega osebja se določijo sporazumno, za vse ostale možnost akordnega zasluzka in nadurnega dela. Za tehnično osebje stanovanja zagotovljena, za vse ostale pa skupno stanovanje v naselju.

Nastop službe takoj ali po sporazumu.

Ponudbe poslati na

Gradbeno podjetje

»GRADBENIK« — IZOLA

Večje podjetje v Ljubljani takoj sprejme dva strojna in enega lesnega tehnika s prakso ali računalnik. — Plača po tarifnem pravilniku. — Pismene ponudbe v ogl. odd. pod »Vestena« 7739-A

ADMINISTRATIVNO MOČ

s popolno srednjo šolo, perfektnim znanjem stenografije in strojepisja sprejme s takojšnjim nastopom TOVARNA KLEJA, Ljubljana, Smartinska 50. — Pismene ponudbe z navedbo dosedanje zaposlitve dostavite na gornji naslov do 26. novembra 1954.

OBVEŠČAMO CENJENE NAROČNIKE PROJEKTOV IN DOBAVITELJE, DA SMO PRESELILI POSLOVNE PROSTORE IZ TITOVE ULICE 1/III NA

CANKARJEVO ULICO 18/IV

Telefoni: uprava 21-316, projektanti 20-234, 20-309, 20-348, 20-320, 23-062

NAŠ NOVI NASLOV JE

PROJEKTIVNI ATELJE

LJUBLJANA, Cankarjeva ulica 18/IV

»ELEKTROPROJEKT«, Ljubljana,
Hajdrihova 2/III.

razpisuje mesto

RAČUNOVODJE - KOMERCIALISTA

z večletno prakso v računovodstvu.

Plača po tarifnem pravilniku.

Nastop službe čimprej.

Prosimo večje potrošnike

LABORATORIJSKIH KEMIKALIJ

da nam do 15. decembra javijo svoje orientacijske potrebe za leto 1955 — asortiment in količino. Na zahtevo pošljemo katalog.

»PLIVA«, tovarna farmacevtskih in kemijskih proizvodov, Zagreb

PARKETARSKA ZADRUGA Ljubljana

Kolodvorska 35, tel. 30-965
želi vsem svojim poslovnim prijateljem in odjemalcem k Prazniku 29. nov. mnogo uspehov pri njihovem poslovanju in se priporoča. Opravljamo: dobavo, polaganje in struženje novih parketov.

IZID NAGRADNEGA NATEČAJA ZALOŽBE OBZORJA ZA SLOVENSKE IZVIRNE PRAVLJICE

Nagradnega natečaja, ki ga je razpisala založba Obzorja v Mariboru za slovenske izvirne pravljice oz. pripovedke, se je udeležilo 53 avtorjev (61 pošiljk). Prve nagrade v višini 15.000 din žirija ni podelila, ker je bila mnenja, da noben rokopis ne odgovarja zahtevam za prvo nagrado. Zato pa je dvema avtorjema dodelila drugo nagrado, in sicer jo prejmeta:

VILKO BANKO iz Ljubljane za rokopis »PRAVLJICA O UGRABLJENIH OTROCIH« (10.000 din) in OSKAR HUDALES iz Maribora za rokopis »VILA ATOMKA IN MLADEC MATJAZ« (10.000 din).

Za tretjo nagrado je bilo več resnih kandidatov, zato je žirija določila namesto ene same štiri tretje nagrade, ki jih prejmejo:

Avtor s šifro »Zlatovranka« za zbirko zgodb iz Prekmurja »GROZDJE STARE MAGDIČKE« (5000 din), MILICA KITEK iz Ljubljane za pravljico »POMLADANKA IN NJENE TRI SESTRICE« (5000 din), DUŠAN MEVLJA iz Maribora za živalske zgodbe »VELIKI LOVEC BUM« (5000 din) in JANEZ IN MARIJA ŠVAJNCER iz Maribora za zbirko »POJOCA KOTLINA« (5000 din).

Razen nagrajenih rokopisov bo založba Obzorja odkupila za objavo v svoji zbirki »Pravljice« še sedede nenagrade: Bogomir Magajna: »O zlatem klanu, zlatem grozdu in biseru« (rokopis ni prišel v poštev za nagrado, ker ga je avtor poslal s polnim podpisom); Krista Hafner: »Sirotica med zvezdami«; Oskar Hudales: »Petelin z zlatim grebenom«.

Založba pa bo eventualno odkupila še dva nenagrade: rokopisa, in sicer Leopolda Suhadolčana živalske zgodbe »Sejem v deveti dolini« in Jana Baukarta rokopis »Vanek in škrate«.

Člani žirije so bili: Jože Košar, Gustav Silih in Ivan Dolenc.

LUŠČEN GRAH

po 40 din za kg nudi trgovskim podjetjem

»MOKA«

Ljubljana, Parmova 33
telefon 30-761

★

Instalacijsko podjetje

»TOPLOVOD«
Ljubljana, Crtomirova 6

sprejme takoj v službo

verziranega skladiščnika

železninarke stroke in šoferja

za vožnje s tovornim avtomobilom.

Plača po tarifnem pravilniku. Pismene ponudbe poslati na direkco podjetja v Crtomirovi ul. 6.

»ETOL« TOVARNA ESENC IN ETERICNIH OLJ C E L J E, IPAVČEVA ULICA 18

K Dnevu republike čestitamo vsemu delovnemu ljudstvu!

Nudimo:

- esence in likerje
- esence za brezalkoholne pijače
- parfemska olja za kozmetiko in razne kemikalije

Komisija za razpis mesta direktorja podjetja ELEKTRO-KRŠKO — VIDEM-KRŠKO

razpisuje po členu 89. in 90. uredbi o ustanavljanju podjetij in obrtov (Uradni list FLRJ št. 51/53)

MESTO DIREKTORJA

podjetja »Elektro-Krško« v Vidmu-Krškem Pogoj: Elektroinženir ali tehnik z vsaj 5-letno prakso. Prošnji je priložiti podroben življenjepis, dokazila o šolski izobrazbi ter o poteku dosedanje zaposlitve. — Pravilno kolkovane prošnje je vložiti na Tajništvo za gospodarstvo OLO Krško do dne 30. novembra 1954

Zaposlimo:

gradbenega tehnika, več strojnih tehnikov, več tehnikov kemije, več kurjačev za parne kole, instalaterja za parne napeljave, avtomehanika — mojstra, kvalificirane kleparje in izolaterje za terenska dela ter ne-kvalificirane delavce za obrate v Ljubljani. Pismene ponudbe pošljite na upravo podjetja »IZOLIRKA«, Ljubljana-Moste

DELOVNI KOLEKTIV

Autoobnove
LJUBLJANA, Bežigrad št. 11

čestita vsem poslovnim prijateljem za praznik — 29. novembra — ter jim želi mnogo uspehov pri nadaljnjem poslovanju in se priporoča še za nadaljnje poslovne stike!

PTT — KOMERC, BEOGRAD

IMPORT - EXPORT

PALMOTIČEVA ULICA št. 2/III,

telefoni: 29-280 direktor,

30-626 uvoz-izvoz in tehnična služba,

28-288 domača poslovavnica.

Nabavlja in prodaja uvožen in domač kompletan PTT material po najnižjih cenah: žico, izolatorje TT drogove, telefonske centrale in dele, usmernike, akumulatore, agregate, teleprinterje, stroje za frankiranje, kable, varovalke, elektronske cevi, itd.

Večji del materiala iz domače proizvodnje prodaja po tovarniških cenah. — Potrošniki, zahtevajte ponudbe za PTT material, ki vam je potreben.

MEDJIMURSKI UGLJENOKOPI

kupijo takoj

»SLOV« ELEKTRICNI AGREGAT

dva po 800 KW, 380 do 400 V, 50 Hz, za trofazni izmenični tok,

tri po 500 KW, 380 do 400 V, 50 Hz, za trofazni izmenični tok s popolno sinhronično napravo.

ŠEPING

koristni hod 500 mm (ali 350 mm) kompletan, s potrebnimi škripci in v dobrem stanju.

Ponudbe pošljite na Medjimurski ugljenokopi, Mursko Središče, kotar Čakovec, NR Hrvatska.

Podjetje SLOVENIJA - VINO Ljubljana

Frankopanska ulica 11

sporoča svojim cenjenim odjemalcem,

da nudi v svoji poslovavnici na Cankarjevi c. 6 (med slaščičarno »Volga« in trgovino »Doma«)

po konkurenčnih cenah v nadrobni prodaji:

- kvaliteta sortna steklenična vina v največji izbiri,
- najfiniješe likerje, slivovko in druge alkoholne pijače,
- nudimo vam v pletenkah proti kavčiji najboljša odprta namizna vina in slivovko ali točimo v steklenice odjemalcev,
- različne dekorativne steklenice v bogati usnjeni opremi,
- pripravljamo darilne košarice po okusu in izbiri, na željo dekoriramo posamezne steklenice za darila.

Naročila sprejemamo po telefonu št. 20-209 ter dostavljamo blago po želji tudi na dom.

Posredujemo prodajo na debelo!

VINO NAJ BO SESTAVNI DEL PREHRANE!

SLOVENIJA - VINO

trgovina, stalne razstave in prodaja vin
Ljubljana, Cankarjeva cesta št. 6

GRADBENO PODJETJE

»TEHNIKA« v Ljubljani

sprejme

3 GRADBENE INŽENIRJE

5 GRADBENIH TEHNIKOV (3 za visoke in 2 za nizke gradnje)

6 GRADBENIH DELOVODIJ

1 SKLADIŠČNIKA — verziranega v kovinski stroki

Plače se določijo sporazumno v okviru tarifnega pravilnika podjetja. — Pismene ponudbe poslati Personalnemu oddelku »TEHNIKA«, Ljubljana, Vošnjakova 8a

»ŽELEZNIKA« VELIKE LAŠČE

Telefon 8

Železo, cement, opeka in ostali gradbeni material, železna galanterija, elektromotorji in kmetijski stroji, steklo, porcelan

Oskrbujemo široko potrošnjo, industrijo in obrtna podjetja

Pozdravljamo vse delovne ljudi za 29. november!

Trgovsko podjetje s tekstilom na veliko

„Tekstil-Obutev“

LJUBLJANA, NAZORJEVA ULICA 4

čestita k prazniku republike vsem svojim cenjenim odjemalcem in dobaviteljem

V celjskem okraju bodo odkup kmetijskih pridelkov prevzele kmetijske zadrage

Obetajo se boljši časi za preskrbo mesta z mlekom

Pretirano visoke cene kmetijskih pridelkov so bile znova na tapeti. Tokrat na sestanku zastopnikov kmetijskih zadrug celjskega okraja, ki je bil v petek v veliki dvorani Narodnega doma.

Pod vodstvom predsednika OZZ Celje Franca Lubeja so udeleženci zborovanja predvsem razpravljali o sklepu seje upravnega odbora OZZ, da naj vse odkupe kmetijskih pridelkov v okraju prevzamejo kmetijske zadrage. Cilj tega ukrepa je jasen — onemogočiti in preprečiti odkup kmetijskih pridelkov po raznih prekupovalnih in zato odstraniti tisti element stroškov, ki se je pokazal v navijanju in visokih cenah.

Da bodo kmetijske zadrage kos tej nalogi, ki se postavlja v določeni obliki in z namenom, da v bodočnosti ne bomo imeli več takšnih težav na tržišču kot smo jih občutili z navijanjem cen letos, bodo morale kmetijske zadrage pripraviti svoje načrte dela, oziroma odkupa. Predvsem bodo morale iz vrst trgovinskega odseka določiti nekoga, ki bo za ta odkup stalno skrbel. Glavna teža organizacije odkupa bo ležala na poslovalnih kmetijskih združenjih. Zadruga pa bodo morale skrbeti tudi za zboljšanje dovoza poljskih pridelkov do trga.

Da bo uspeh odkupa preko kmetijskih zadrug zadovoljiv, bodo morali tudi kmetje-zadružniki spremeniti odnos do svoje organizacije. Ta odnos naj se pokaže zlasti v tem, da bodo združniki prodajali svoje pridelke svoji zadrugi in nikomur drugemu.

Posebno poglavje razprave na konferenci zastopnikov kmetijskih zadrug celjskega okraja pa je bil odkup in prodaja mleka v mestu Celju in še v ostalih industrijskih središčih. Dosedanja promet z mlekom v Celju, med drugim kaj slabo luč na organizacijo tega odkupa ter prav tako tudi na

vsak liter odkupljenega mleka. Med drugim pa je tudi zagotovljeno, da bodo kmetje prejeli plačilo za oddano mleko vsak mesec sproti in ne več z nekajmesечно zamudo, kot se je to dogajalo doslej.

Obračune s kmeti-donašalci mleka bodo poslej izvrševale kmetijske zadrage in ne več podjetja. Na koncu zasedanja so udeleženci sprejeli sklep, da se bodo držali orientacijskih odkupnih cen, ki jih bo sestavljala posebna komisija pri Trgovinski zbornici. Z velikim odobravanjem so sprejeli tudi sporočilo, da bodo navjajali cen kaznovani za vsak prekršek najmanj z odvzemom kredita. M. B.

1632 krvodajalcev je darovalo 434 litrov krvi

V plemeniti akciji, ki jo vodi že tri tedne Okrajni odbor Rdečega križa Maribor-okolica se je dosedaj prijavilo že nad 2.500 ljudi. Ekipa zavoda za transfuzijo krvi bo ostala na terenu še približno 14 dni.

Se o članku

»Kaj pravijo v železarni Ravne o znižanju cen svojih proizvodov«

V zvezi z omenjenim člankom, ki je bil objavljen v našem listu 9. t. m., smo prešli iz ravenske železarne pojasniti, ki med drugim pravi:

Delavski svet naše železarne je na svojem rednem zasedanju 26. X. obravnaval poslovanje v preteklih 9 mesecih ter ugotovil na pretek in povečanje proizvodnje v primerjavi z lanskim letom. Obseg proizvodnje, računam po izdelanem in prodanem blagu, se je povečal za 27%. Podrobnejša analiza prodaje je pokazala padec navadnih kvalitet in surovega blaga ter znatno povečanje običajnih proizvodov ter legiranih in visokolegiranih jekel. Proizvodnja obdelane in neobdelane jeklene litine se je v enem letu podvojila, mehanska obdelovalnica pa, ki izdeluje hitrohodna orodja, industrijske nože, pnevmatična orodja itd., je v 9 mesečnih preteklih vsa janskoletna proizvodnja. Proizvodnja je povečala tudi kovačnica. Delavski svet je ugotovil, da je bil v istem obdobju dosežen dobiček, gledan po istih vidikih kakor lansko leto, letos presežen za 69%.

Celjska garnizija za Dan armade

Pred dnevi so se zbrali oficirji celjske garnizije JLA, ki so na sestanku sprejeli več sklepov za izvedbo športnih tekem v počastitev Dneva JLA. Poleg ostalega bodo v počastitev tega dneva pripravili tekmovanja v nogometu, odbojki, šahu, kegljanju, namiznem tenisu, patuljnim teku itd. Poleg njihovih podpornikov športnikov bodo na teh prireditvah sodelovali še člani celjskih sindikalnih podružnic in športnih organizacij. Po prvih prijavah kaže, da bo celotna prireditev zaključena več kakor 200 tekmovalcev. M. B.

IZ SLOVENJEGA GRADCA

Občinski odbor SZDL v Slovenjnjem Gradcu je pred kratkim izvedel proslavo 10. obletnice ustanovitve OF. Predsednik obč. odbora SZDL Zdravko Hribar je uvodoma orisal pomen proslave, nato pa je spregovoril tov. Jaka Krizaj kot prvi sekretar OF za Slovenj Gradec, ki je opislal delo tega odbora. Dotaknil se je dela pomembnih, takrat izvojenih odbornikov, obenem pa se zahvalil za njihovo požrtvovalno delo v času NOB. Zlasti se je spomnil Fišerjeve marnice iz Starega trga, ki je dala na razpolago svojo hišo, v kateri so ustanovili prvi odbor OF za Slovenj Gradec.

Ob tej priliki so odkrili tudi spomniško ploščo na Fišerjevi hiši, ZB NOV iz Starega trga pa je Fišerjeve obdarila z lepim darilom.

Na proslavi je sodeloval tudi mladi pevski zbor Starega trga pri Slovenjnjem Gradcu. A. A.

SPORT

SVETOVNO PRVENSTVO V STRELJANJU

Naši sedmi s precizno puško

Caracas, 20. nov. Včerajšnja tekmovalna na svetovnem prvenstvu strelcev so dala sledeče rezultate:
s puško malega kalibra (5,6 mm) strelja na 50 m: Bogdanov 380, Borštorf (oba 82) 379, Sundberg (Sv) 378, Krogov itd. Ekipno: SZ 1853, Norveška 1848, Švedska 1842 itd.
Streljanje na bežečega jelena s 50 strelci na 100 m: Romanenko (SZ) 224 krogov in tudi ekipno je bila najboljša SZ s 837 krogli.

V streljanju s puško malega kalibra leže za kolajno mojstra strelca je bil včeraj izvojen pomenben popravek. Namesto Armaričana Westergarda je bil uradno razglašen za zmagovalca Rus Borštorf s 399 krogli. Razen njega je še šest strelcev doseglo enako število krogov, Westergard pa je prišel 499 krogov na peto mesto.
V streljanju s puško malega kalibra kleče: Bogdanov 396, Borštorf 395, Itkis (vsi trije SZ) 393 krogov itd. Ekipno: 1. SZ 1958, 2. Švedska 1943, 3. Norveška 1921, 4. Jugoslavija 1883, za njo pa Venezuela. Izmud posameznikov so Jugoslovanci dosegli sledeče rezultate: Cuk 383, Mašek 378, Pruhart 376, Bončić 315, Jež 371 krogov.

V tekmovalstvu za ekipno plasma v streljanju s puško malega kalibra leže je Jugoslavija med 15 državami zasedla sedmo mesto. Zmagovalci so Švedska s 1983, za njo pa so Norveška 1986, SZ 1986, Finska 1986, ZDA 1986, Filipini 1979, Jugoslavija 1975, Mehiko 1974, Peru, Svica, Nemčija, Kuba itd. Izmud posameznikov so Jugoslovanci v tem streljanju dosegli sledeče rezultate: Bončić 395, Mašek 393, Cuk 394, Petrovič 394, itd.

DRŽAVNO PRVENSTVO V SABLJANJU

Hrvatska vodi

Maribor, 20. nov. V Mariboru se je danes začelo državno prvenstvo v sabljanju, na katerem sodelujejo najboljši republikanske ekipe. Udeležba je žal omejena sramno na tri zastopstva, in sicer Hrvaška, Srbija in Slovenije. Ob uri, ko so poročali o bilo končanem tekmovalnem v ženskem fletu s naslednjimi izidi: Slovenija—Srbija 8:8 (tudi 4:3), Slovenija—Hrvaška 6:18, Hrvaška—Srbija 8:8 (tudi 4:4:4).

Končno stanje po prvi točki: Hrvaška 1,5, Srbija 1, Slovenija 0,5. Izmud nastopajočih so najbolj ugalaje Frančičeva (SI), Markovičeva (Sr) in Segič-Gredlova (Hrv), ki so v osmih borbah popopravile po 6 zmag. Tekmovanje se nadaljuje jutri.

Mladina bo deležna še več pomoči

Pred dnevi so tudi smučarji šoštanjskega Umanjari podali obratno svojega dela v preteklem letu. Iz podrobnih poročil je bilo razvidno, da je bilo delo kluba v preteklem letu precej plodno. Čeprav šteje le 49 registriranih članov, ima v svojih vrstah nad 200 pionirjev, ki jim klub posveča vsu pozornost. Uspeh ni izostal, saj se je v preteklem letu naučili smučati okrog 100 pionirjev in mladincev, ki so že vključeni v klub. Vendar pa je opaziti, da posveča klub vse preveč pozornosti skakalni disciplini, medtem ko za teke v Šoštanju ni zanimanja. Na področju celotne Salske doline, so prav za teke odlični tereni, katere bo potrebnost in prihodnjem letu bolj izkoristiti. Klubu ni uspelo do sedaj navzlic prošnji dobiti dovoljenja za izsek smučarske proge v Šentvidu, kar pa upajo, da bodo izvedli v prihodnjem letu. Kot ostali klubi, se tudi smučarji borijo z velikimi finančnimi težavami. Največ podpore so bili deležni od tovarne usnja v Šoštanju ter okrajnega ljudskega odbora, ki oba kažeta mnogo razumevanja za napredek te športne panoge.

KOVINARIJI SE PRIPRAVLJAJO

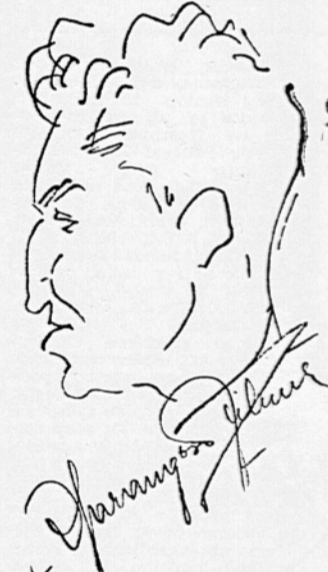
Mestni odbor sindikata kovinarjev za mesto Ljubljana, prireja prihodnji mesec kovinarski teden, ki naj bi prikazal napredek na tem področju dela. V dneh od 4. XII. do 11. XII. bodo tudi razna športna tekmovalna med kovinarskimi podjetji. Nogometarji n. pr. bodo v predtekmovalju igrali takole: Rog—Litostraj I. (23. t. m. ob 15 na Slogovcu), Telekomunikacije—Litostraj II. (25. t. m. na Igrišču Litostraja), Inštitut za elektrotrove—Saturnus (26. t. m.).

Prvenstvena nogometna tekma X. kola I. zvezne lige med BSK in Radničkim se je končala 1:0 (0:0) v korist BSK. Edini gol tekme je dal Petakovič.

Mojstra bele žogice

Japonec Tahita Ogimura se je po dveh zaporednih porazih v Zagrebu vendrale revanširal Harangozu, ki ga je premagal 2:1.

Vilim Harangozo sodi po Japoncem muenju na 4. mesto na svetovni vrednostni lestvici.

Mladina bo deležna še več pomoči

Na občnem zboru so po razpravi sklenili, da se bodo takoj lotili popravila skakalnice. V povezavi z drugimi društvi in pristojnimi organi, predvsem z društvom prijateljev mladine bodo tem podarili smučaj, kar bo vsekar smelo dobre posledice za razvoj množičnega smučarstva v Salski dolini. Prav tako so sprejeli občinski program tekmovalnj v tej sezoni.

V LJUBLJANI, CELJU IN MARIBORU

Nekaj točk bi moralo pasti ...

Letošnja nogometna sezona je sicer res še v zatonu, toda klub temu nekateri še niso opravili za točke vsega. Predvsem v hrvaško-slovenski ligi, kjer je danes na vrsti zadnje jesensko kolo z vsemi šestimi srečanji, od katerih bodo kar tri pri nas doma, in sicer v Ljubljani med Sibenikom in Ljubljano, v Celju med Klavdijem in Rijeko ter v Mariboru med D. eleznikarjem in Splitom. (Ljubljanska tekma bo, kakor smo že opozorili, polpodne ob 14.30 na stadionu v Šiški).

Nekaj točk bi že moralo ostati doma od teh šestih, ki so na voljo za naše udeležence v tej konkurenci. Čisto poseben dogodek pa bo na nogometnem igrišču Slovana danes ob 19. uri, kjer bo ponovljena pred kratkim razveljavljena tekma med domačima enajstoričama Krima in Slovana. Krim je najresnejši kandidat za jesenskega prvaka v zahodni skupini slovenske lige in bo hotel v tej tekmi po vsej sili zmagati, moral pa bo tudi zelo skrbno paziti, da ne bo prejel nobenega zgoditka, ker bi to utegnilo usodno vplivati na količin golov in seveda tudi na vrstni red v razpredelnici. Bitka bo vroča ...

Tako bo torej danes po naših domačih nogometnih tereh še vedno vrvenja in uganjanja še vedno dovolj ...

MARIBOR
Dežurna lekarna »Pri gradu, Partizanska 1.
SLOVENSKO NARODNO GLEDALIŠČE
Ob 15. uri Shakespeare: »Othello« — Za podeželje — Izven.
Ob 19.30. uri Hristič: »Ohridska legenda«, Po znižanih cenah. Izven.
RADIO MARIBOR
6.00 Prenos sporeda Radia Ljubljana; 11.00 Oddaja v maščarščini; 11.20 Prenos sporeda Radia Ljubljana do 23.00.
KINO MARIBOR
PARTIZAN: ameriški barvni film »Čarobni fižol«.
UDARNIK: ameriški barvni film »Obznanje na Zahodu«. KINO PTUJ
Francoski film: »Alain na jugu«.

POPRAVEK
V sredo 17. t. m. smo poročali, da sta se v Novi vasi v celjski okolici sprla oče Šeško in njegov sin Ivan ter da je v prepriču oče sina poškodoval s sečiro po glavi in trebuhu. Ker smo bili o tej zadevi nedežno informirani, popravljamo vesi točko, da stanje ni skori nič drugače, nego gov. tast Matevž Šekirnik. M. C.

VELEŽELEZNINA MERKUR KРАНJ
K Prazniku republike čestitamo vsem delovnim kolektivom, odjemalcem in dobaviteljem!
Tudi v bodoče vas bomo skrbno in solidno oskrbovali z vsem tehničnim materialom.

INDOS

INDUSTRIJA OBDELOVALNIH STROJEV, LJUBLJANA, Dolenjska cesta 76, telefon 21-355

o b v e š č a

vse cenjene odjemalce in dobavitelje o spremembi dosedanjega naslova (»MESTNO STROJNO PODJETJE«) ter se toplo priporoča za nadaljnja naročila.

Proizvajamo: električne vrtalne stroje tipa 0-15 — namizne, tipa 0-20 in 0-23 — prostostoječe, ekscentrične stiskalnice 6 t in 30 t, hidravlična teleskopska dvigala, patentna kurišča za parne kotle (Dvordžak), strminska dvigala, stroje za merjenje žice in razne stroje po dostavljenih načrtih.

KOLEKTIV PODJETJA ČESTITA VSEMU DELOVNEMU LJUDSTVU FLR JUGOSLAVIJE K PRAZNIKU — 29. NOVEMBRU!

Čudno je, kako prvi vtis zlahka premoti človeka. Še prejšnji večer je bil imel za sebično, lokav in neumno bitje, a ni v resnici ne eno ne drugo. Kajpada je neugajena. A kdo pride na svet že uglajen? Vse to ji je zgolj varovalna vnanja lupina. Kdo si je ne bi omissil, če bi bil prisljšen živeti takšno življenje? Pod raskavo lupino pa se skrivata bister um in dobro srce.

V dobrni meri ji je bil prirojen dar pariških pobalnov za posnemanje. Neverjetno, kako je zadela Patouja in njegov vreščavi glas. Pridržala je glavnik nad zgornjo ustnico in posnemala renčanje, ki mu je uhajalo izpod brkov. »Narednik Baltazar Patou, pododdelek policijske straže. Pri našem delu ne nosimo uniform.« Ni bilo dolgo in že se je na vse grlo krohotal njenim skratkastim gibom in robati odrezavosti. Klical jo je Marie. Ob bližini njenega telesa in ob zadržani nečimrnosti, s katero si je ličila ustnice in črtala trepalnice s prižgano vžigalico, ga je obnavljala zona. Zbijala sta celó šale na račun njegovega »delovnega klobuka«.

Ko se bo nocjo vrnila, bo imela na sebi novo obleko. O, ni je bilo lahko pogovoriti, da je vzela denar! »Saj sem ti vendar rekla, da bom tvoja brez plačila, ne?« je ugovarjala. Navsezadnje pa je le priznala, da je njena obleka že močno obnošena in njeno perilo potrebno obnove. Šalila sta se na račun njenih culotte z dvorezimi šalami, ki jih med smehom in poljubi tako radi zganjajo nežni zaljubljenca. Naposled je le vzela denar. Nikoli ne bo pozabil njenega izraza, ko je zagledala bankovec za sto frankov. »Sto frankov ...« Kar jecljala je in lovila sapo. Ubogo dekle, življenje je bilo do nje tako kruto: nikoli je ni seznanilo z drugim razen z umazanostjo in bridkostjo. Toda on bo vse to prevrgel ... Na Boulevardu Clchy je poklical izvoščka in se peljal k

Drouantu, kjer je naročil večerjo, ki naj mu jo dostavijo na dom. »In ne pozabite na šampanjec, Moët et Chandon 78«.

Pridenite še nekaj steklenic konjaka! Potlej se je peljal v cvetličarno. Prišedši iz trgovine je izvoščka odslovil. Ko jo je mahal proti bližnji crémérie, je zaslišal kraj sebe vesel, vreščavi glas.

»Bonjour, monsieur Toulouse! Kdo bi si mislil, da se bova tako srečala? To ti je naključje! In prav, ko sem mislil priti k vam na kratek obisk!«

Bil je Patou, taisti Patou, ki je prejšnjo noč zvil Marie roko, da je zakričala od bolečine. Njegova prisrčnost je bila videti dokaj naravna; toda v njegovem nenadnem pojavljanju je vendarle bilo nekaj, kar ni moglo pomeniti nič dobrega. Naključje — resdal!

»Zastran česa ste me hoteli obiskati?« Vnovič tisti prešerni smeh. »O, nič takega, monsieur Toulouse, prav nič. Greste noter, da bi kaj prigiznil? Lačni, a? Oho, nič primernejšega za vzbujanje teka kakor malce amour! Vam ne bo neprijetno, če vstopiva skupaj?«

Crémérie je bila ena iz dolgo vrste restaurants sanitaires, ki jim je botrovala občina zavoljo pobiranja alkoholizma in širjenja potrošnje mlečnih izdelkov med revnejšimi sloji. Obroke so sestavljali jajca, surovo maslo in sir; edina pijača, ki so jo točili, je bilo mleko. Taka podjetja so se ponašala s čistostjo, stenami iz belih ploščic in krepostnim vzdušjem. Lokal je bil ob vsakem času pičlo zaseden, a ob tej popoldanski uri je bil malodane prazen.

Sedla sta za mizo z marmornato ploščo in Henri je povedal svoje želje togi natakariči, ki je bila videti vseskozi brezmadežna.

»Bojim se, monsieur Patou, da se boste morali zadovoljiti

s čašo mleka.« je dejal, prizadevajoč si, da bi bil videti neprisljšen in dobre volje.

Detektiv je sprejel ponudbo z isto toplo priljudnostjo. Lagodno si je snel ozokrajni klobuk, ga položil na stol kraj sebe in si dalje tlačil pipo. Delal je videz, kakor da ima časa na pretek. Medtem ko je Henri pogoltno spravljaval vase omleto, je Patou na dolgo in široko kramljajal o vremenu in o škandalu v Panami, ki je prav tedaj jel polniti stolpce časopisov.

Šele pri posladku je nekako mimogrede pripomnil, kakor da bi mu pravkar šinilo v glavo: »Veste, monsieur Toulouse, sinoči ste mi jo pa pošteno zagodli. Malce ste me povlekli za nos. Vaša domislila o tistem drugem dekletu, ki je menda smuknila v rue Fromentin, je bila res imenitna. Takrat je zvenela kar prepričevalno.«

Hudomušno se je zahihital in še naprej tlačil palcem tobak v pipo.

»Ko pa ste vi in vaša demoiselle — ironija v njegovem glasu je bila tolikšna, da je Henri dvignil pogled s krožnika — odšla, sem zadevo malce premislil. Kako neki, sem si dejal, kako vendar je mogel videti, da je dekle smuknila v rue Fromentin, ko je bila tako neprodirna tema, da ne bi bil mogoče opaziti na deset korakov niti slona? Prijateljček Baltazar Patou, sem si rekel, 'tate monsieur Toulouse ti je pravi prebrisane. Dobro te je ptegnil za nos. Oprostite izrazu, dal ti je ponarejen krajcar za vola!«

Srknil je malce mleka in si jel gristi konce brkov.

»Monsieur Toulouse, vi ste še mladi, zato bi vam rad dal dober nasvet.«

V njegovem vedenju je bilo opaziti komaj opazno spremembo.

»Tega ne bi bili smeli storiti. Za nič na svetu ne. Ne zamerim vam, da ste me potegnili, čeprav dobro vem, da Marie ni prišla z vami, kakor ste trdili, toda ...«

